

Kansen voor Hoek van Holland

Een toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief

November 2019

Colofon

Dit document is opgesteld door Stadsontwikkeling
gemeente Rotterdam

Inlichtingen: Stef Poolman
s.poolman@rotterdam.nl

Projectmanager: Stef Poolman
Projectsecretaris: Dewi Viergever
Landschapsarchitect: Yolanda Boekhoudt
Stedenbouwkundige: Olga Limarenko

De foto's op pagina 1, 9, 74, 76, 77, 78 en 79 zijn van
[Peter de Krom] / Hollandse Hoogte

Datum: november 2019

Inhoudsopgave

1.	Op weg naar een vierseizoenenbadplaats	5
2.	Volop kansen voor kleurrijk Hoek van Holland	13
	Pijler 1: Badplaats	15
	Pijler 2: Natuur en landschap	21
	Pijler 3: Militaire geschiedenis	29
	Pijler 4: Ingenieurskunst	33
	Pijler 5: Verbindingen en bereikbaarheid	
3.	Het perspectief en concrete stappen	41
	3.1 De Hollandse Duinen van de Hoek	45
	3.2 Het verdedigingspark	55
	3.3 Het Dorp	61
	3.4 De Nieuwe Waterweg en ingenieurskunsten	67
	3.5 Park en Polder	71
4.	Van ontwikkelperspectief naar uitvoering	75
	Bijlage 1: Economische Onderbouwing	80
	Bijlage 2: Visiekaart Zuid-West 2017	82
	Bijlage 3: Perspectiefkaart 2016	83
	Bijlage 4: Cultuurhistorie	84
	Bijlage 5: Wensen en inzichten opgehaald in 2015	86

1. Op weg naar een vierseizoenenbadplaats

Toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland

Hoek van Holland is al heel lang een geliefde recreatieve bestemming. Het dorp verenigt verschillende werelden. De (bad)gast van vandaag geniet niet alleen van zon, zee, strand en duinen, maar ook van de dynamische omgeving, het scheepvaartverkeer op de Nieuwe Waterweg, de skyline van de Maasvlakte en de beleving van de typisch Nederlandse strijd tegen en het werken mét het water. Het aanbod is uniek en kan, met de juiste aanpassingen en aanvullingen, Hoek van Holland op de kaart zetten als sterke vierseizoenenbadplaats. In dit 'Toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland' zijn alle elementen die hierbij een rol spelen, bijeengebracht. Het doortrekken van de metro tot op het strand is de directe aanleiding om dit perspectief nader te verkennen.

In de Gebiedsvisie Hoek van Holland 2010 – 2014 en in het gebiedsplan 2015-2018 is al geconstateerd dat dit

toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief nodig is voor een goede toekomst voor Hoek van Holland, met een voorzieningenniveau waarbij het dorp levensvatbaar en levensloopbestendig is. Ook in de onlangs vastgestelde Wijkagenda Hoek van Holland toeristisch dorp in de haven 2019-2022 is een aantrekkelijkere vierseizoenenbadplaats een van de genoemde doelen. De economische onderbouwing van 20 januari 2018 (Bijlage 1) sluit daar ook bij aan. Het aantrekken van nieuwe economische activiteiten verloopt moeizaam. Hoek van Holland moet in hoge mate voor zichzelf zorgen. Met de keuze voor een vierseizoenenbadplaats ontstaan een sterke lokale economie en een toekomstbestendig voorzieningenniveau. In dat proces moet de balans tussen toe te voegen bebouwing en de toegankelijkheid en het behoud van natuur en landschap goed worden bewaakt. Verder is een kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte nodig

Kansen voor Hoek van Holland - ontwikkelperspectief

om een aantrekkelijk verblijfgebied te creëren.

Leeswijzer

Het toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief wordt in de drie hoofdstukken hierna verder uitgelegd en verbeeld.

Hoofdstuk 2 laat zien aan de hand van 5 pijlers dat Hoek van Holland al heel veel moois te bieden heeft, waar liggen de kansen en de kwaliteiten.

In hoofdstuk 3 komen de pijlers samen in 5 verschillende deelgebieden, door de krachten te bundelen ontstaan er prachtige perspectieven per gebied.

Hoofdstuk 4 geeft een eerste doorkijk hoe de gemeente Rotterdam samen met partijen verder wil werken aan een uitvoeringsprogramma.

Vijf pijlers

Badplaats

Natuur
en
landschap

Militaire
geschiedenis

Ingenieurskunst

Verbindingen
en
bereikbaarheid

Dorp met veerkracht

Hoek van Holland beschikt over veerkracht. Het heeft een eigen centrum met een redelijk uitgebreid voorzieningenaanbod en wordt bovendien steeds populairder als woon- en verblijfsgebied, én als toeristische bestemming. Hoek van Holland is een van de weinige plekken in Nederland waar werken, industrie, natuur en recreëren zo dicht bij elkaar liggen. De ligging aan de Nieuwe Waterweg, natuur en landschap in de directe omgeving, de militaire geschiedenis en de kustverdedigingswerken zijn uniek. Daarmee heeft Hoek van Holland een onderscheidend aanbod ten opzichte van andere badplaatsen. Met het doortrekken van de metro tot op het strand, de verbindingen met Den Haag en Midden-Delfland, langeafstandsroutes voor fietsers en wandelpaden, is dit alles bereikbaar voor een brede groep toeristen.

Uit het onderzoek 'Kansenkaarten voor Leisure & Verblijf in Hoek van Holland' van het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (2013) blijkt dat er kansen liggen voor zowel dag- als verblijfsrecreatie.

De visie voor Hoek van Holland als vierseizoenenbadplaats heeft vijf pijlers.

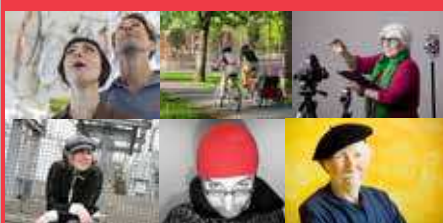
1. Badplaats die naast het prachtige strand nog veel meer te bieden heeft
2. Natuur en landschap vormen de kracht en bieden een aantrekkelijke omgeving
3. De geschiedenis is zichtbaar en biedt de toerist beleving
4. De Nieuwe Waterweg biedt een uniek decor en beleving van de Nederlandse ingenieurskunst
5. Nieuwe verbindingen en routes ontsluiten het diverse aanbod van Hoek van Holland

Spontaan Enthousiast
Energiek Genieten van het leven
Hartstochtelijk Actief

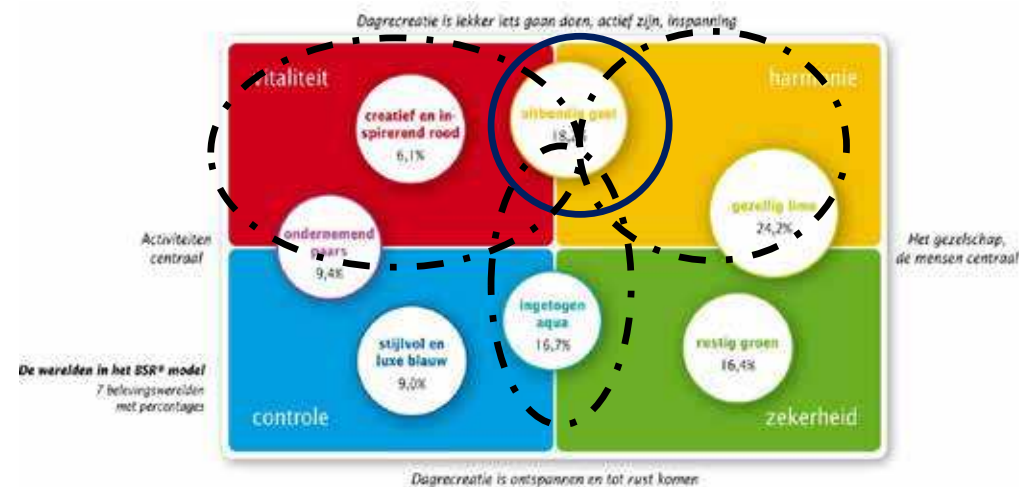
Vriendelijk Gewoon
Verlegen Behulpzaam
Bescheiden Zacht

Uniek zijn Zelfontplooiing
Tikje dwars Uitdaging
Prikkeling Eigenwijs Avontuurlijk

Intelligent Rationeel
Behoeft aan prikkeling
Kritisch Assertief Ondernemend

Uit het onderzoek 'Kansenkaarten voor Leisure & Verblijf in Hoek van Holland' van het Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd (2013)

Wanneer voor dagrecreatie wordt gekeken naar de herkomst van de vraag, dan blijkt dat op regionaal en lokaal niveau vooral vraag is vanuit de categorie 'levensgenieters'. Mensen die in deze categorie vallen, houden van (met anderen) actief en sportief bezig zijn. Het zijn vaak jonge gezinnen die gezellige drukte zoeken. Recreëren is lekker eten, genieten en leuke dingen doen. Zij beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. En komen vooral voor het strand.

Het bureau adviseert om investeringen en inspanningen primair te richten op deze doelgroep. Vanuit de vraag-aanbodanalyse blijken hier kansen te liggen voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. Eén van de grote pluspunten van Hoek van Holland is het strand. Om de identiteit van het strand verder te versterken, ligt een focus op deze doelgroep (waarvoor het strand met zijn voorzieningen verhoudingsgewijs erg aantrekkelijk is) voor de hand.

Hoek van Holland heeft deze doelgroep gezien de huidige voorzieningen (vooral het strand en de strandtenten) veel aantrekkelijks te bieden op het gebied van dagrecreatie. Meer diversiteit in het aanbod, ook van verblijfsmogelijkheden, kan zorgen voor extra aantrekkingskracht en een kruisbestuiving tussen bestaand en nieuw aanbod. De identiteit en uitstraling (robuust, stoer en rauw) van Hoek van Holland passen goed bij deze doelgroep.

Het proces tot nu toe en de vervolgstappen

In 2015 is de gemeente Rotterdam gestart met het opstellen van een ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland. In dat jaar zijn vier informatiebijeenkomsten georganiseerd met diverse groepen belanghebbenden, onder wie inwoners, ondernemers, overheden (o.a. de provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap van Delfland en Rijkswaterstaat) en belangenorganisaties (o.a. het Zuid-Hollands Landschap).

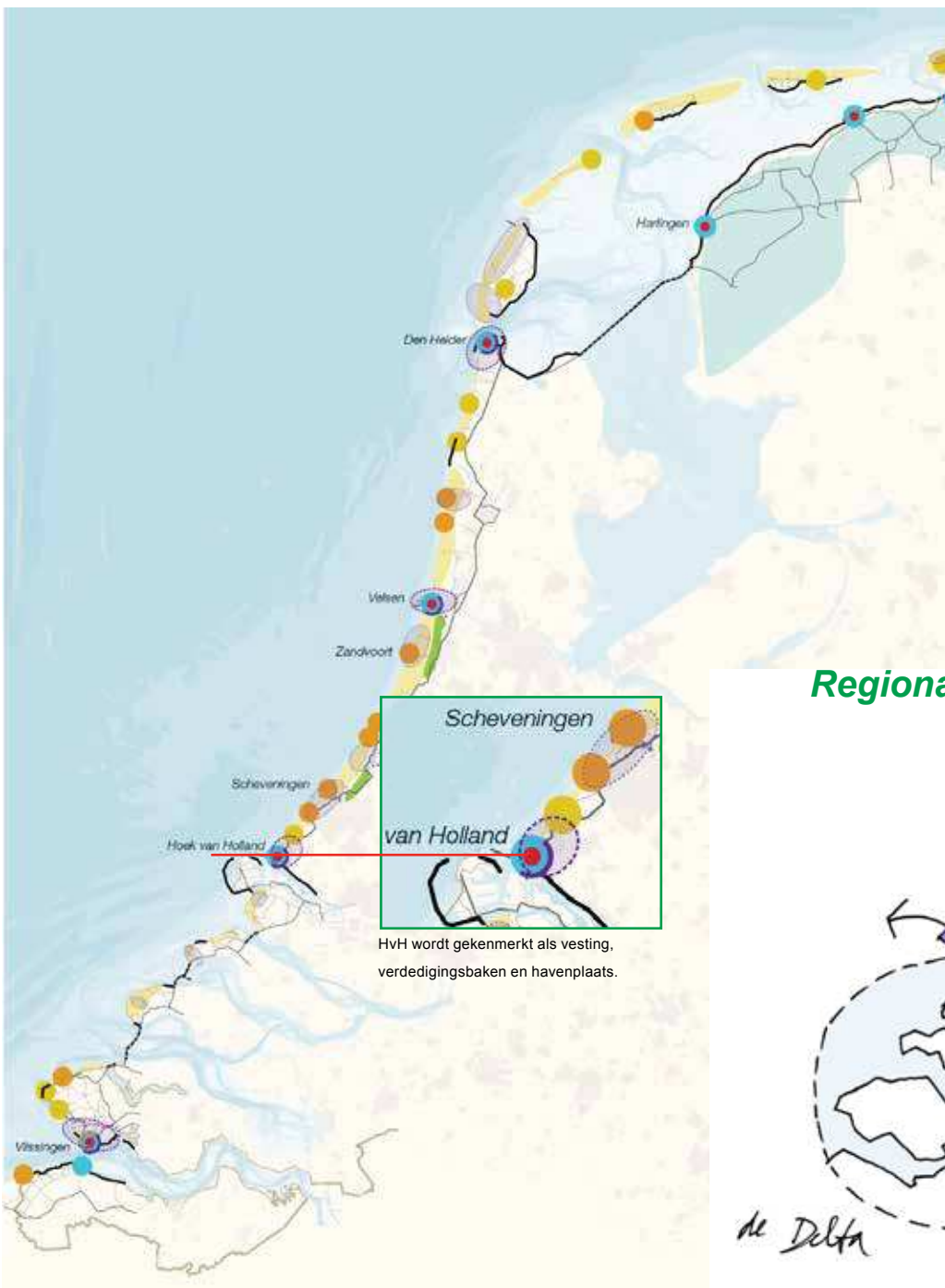
De ondernemers zijn benaderd via de Ondernemersvereniging Hoek van Holland en de Verenigde Ondernemers Strand. De inwoners zijn benaderd via het Platform Toerisme van de Gebiedscommissie. De overige stakeholders zijn separaat benaderd.

In 2016 is al een concept van het toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland verschenen. Dit concept is besproken met onder meer de Gebiedscommissie en een ondernemersvertegenwoordiging. Nieuwe inzichten zijn opgenomen in dit vernieuwde document. Dit nieuwe document wordt in juni 2018 opnieuw gedeeld met de Gebiedscommissie, inwoners en betrokken partijen van Hoek van Holland.

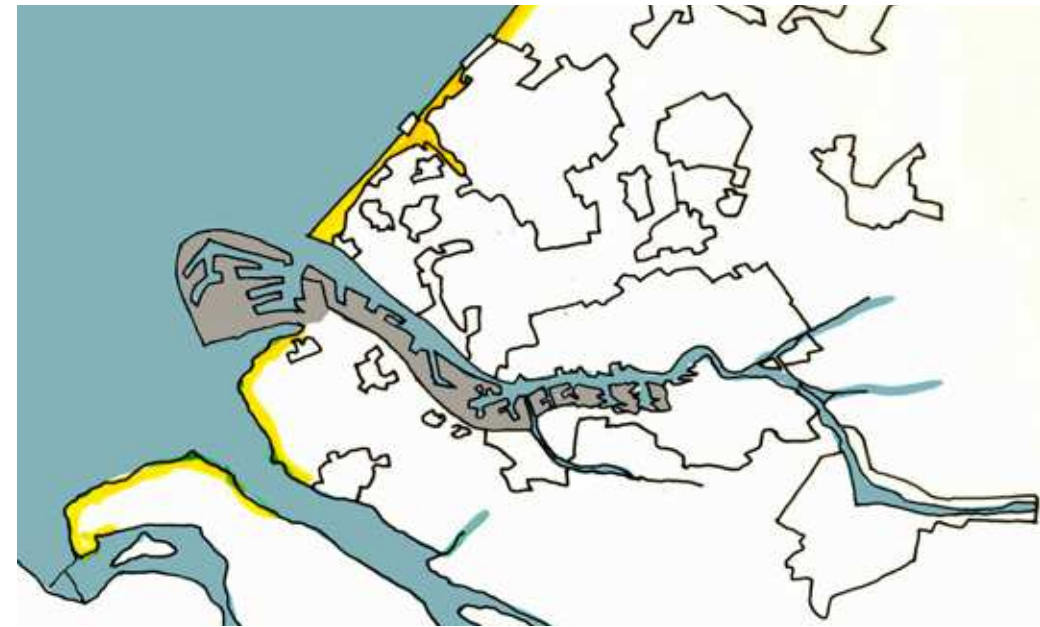
Handvatten voor de toekomst

Hoek van Holland heeft gezien de huidige voorzieningen (vooral het strand en de strandtenten) veel aantrekkelijks te bieden op het gebied van dagrecreatie. Meer diversiteit in het recreatieve aanbod, ook van verblijfsmogelijkheden, kan zorgen voor meer verblijfsrecreatie. Voldoende dagbestedingsmogelijkheden zijn nodig om de aantrekkingskracht te versterken. Het bureau komt tot de conclusie dat er op regionaal en lokaal niveau vooral vraag is vanuit de categorie 'levensgenieters'. Mensen die in deze categorie vallen, houden van actief en sportief bezig zijn. Het zijn vaak jonge gezinnen die gezellige drukte zoeken. Recreëren is lekker eten, genieten en leuke dingen doen. Zij beschikken over iets meer budget dan gemiddeld. En komen vooral voor het strand. Daarnaast is Hoek van Holland als vierseizoenenbadplaats ook aantrekkelijk voor andere groepen, zoals rustzoekers, natuurgenieters en toeristen die de ingenieurskunst en de militaire geschiedenis waarderen.

Dit toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief biedt een kader voor de komende tien jaar. Met dit perspectief wil de gemeente Rotterdam handvatten bieden voor het werken aan de toekomst van Hoek van Holland. Het is geen blauwdruk. De gemeente Rotterdam schetst met dit perspectief mogelijke ontwikkelingen, vervult graag een faciliterende rol en nodigt inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en investeerders uit om met concrete voorstellen te komen en dit toekomstperspectief in te kleuren. Tijdens de totstandkoming van dit document zijn al heel veel ideeën geopperd. Deze komen, samen met reeds in gang gezette ontwikkelingen, terug in de uitwerking van vijf pijlers (hoofdstuk 2). Hier zien we als het ware de menukaart voor Hoek van Holland in wording. Elk onderdeel draagt bij aan de aantrekkelijkheid van het geheel. Op de pagina's hierna is de regionale context in beeld gebracht. Deze context vormt mede een basis voor de vierseizoenenbadplaats.

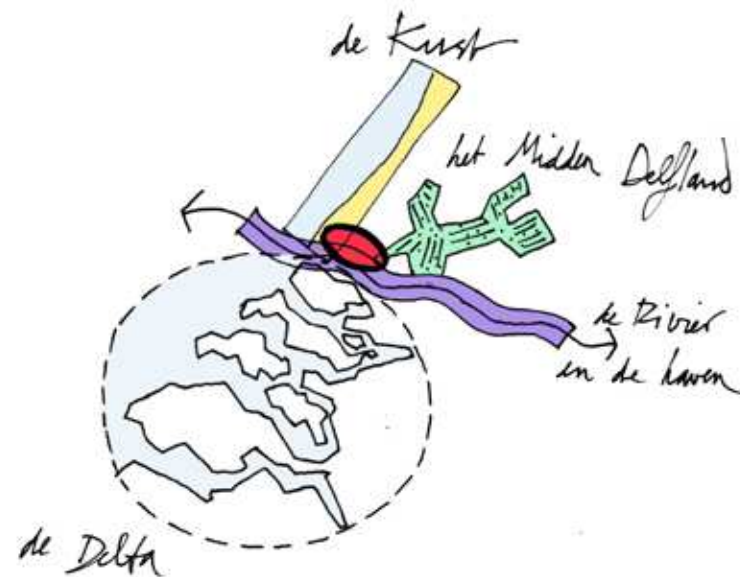

Cultuurhistorische koers voor de Nederlandse kust
Masterplan 'Kust en Erfgoed' in opdracht van RCE (2015)

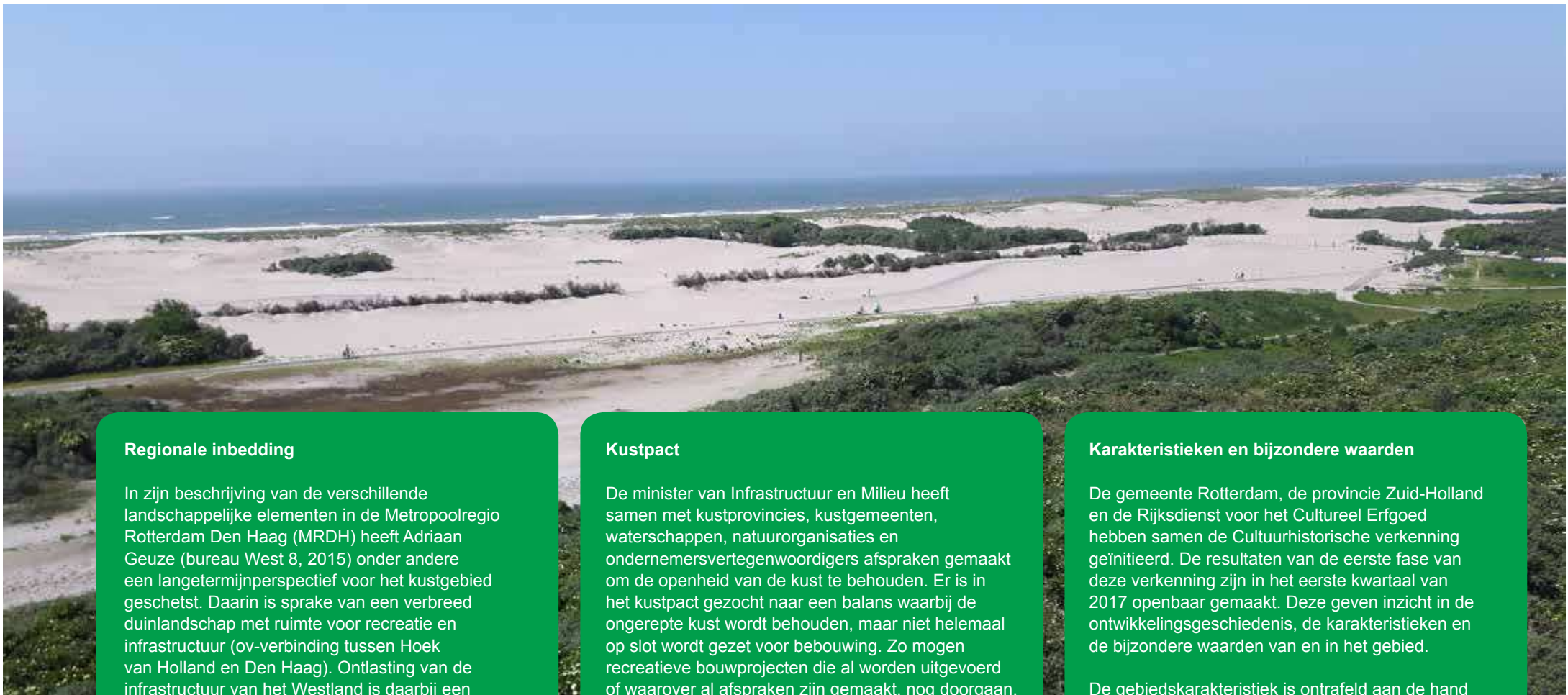

Regio

Regionale inbedding

Regionale positie Delflandse kust

Regionale inbedding

In zijn beschrijving van de verschillende landschappelijke elementen in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft Adriaan Geuze (bureau West 8, 2015) onder andere een langetermijnperspectief voor het kustgebied geschetst. Daarin is sprake van een verbreed duinlandschap met ruimte voor recreatie en infrastructuur (ov-verbinding tussen Hoek van Holland en Den Haag). Ontlasting van de infrastructuur van het Westland is daarbij een regionaal belang. In het kader van het toeristisch-recreatief perspectief is versterking van de recreatieve functie van belang.

Kustpact

De minister van Infrastructuur en Milieu heeft samen met kustprovincies, kustgemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en ondernemersvertegenwoordigers afspraken gemaakt om de openheid van de kust te behouden. Er is in het kustpact gezocht naar een balans waarbij de ongerepte kust wordt behouden, maar niet helemaal op slot wordt gezet voor bebouwing. Zo mogen recreatieve bouwprojecten die al worden uitgevoerd of waarover al afspraken zijn gemaakt, nog doorgaan. Ook mag er gebouwd worden in gebieden in de badplaatsen aan de Hollandse kust. Voor Hoek van Holland geldt dat er eerder al afspraken zijn gemaakt met de provincie voor project Kaap de Goede Hoek. Hoewel dat woningbouwproject niet doorgaat, betekenen de eerdere afspraken wel dat er nu nog ontwikkelmogelijkheden voor verblijfsrecreatie zijn in de duinen. Er moeten nadere afspraken gemaakt worden over hoe dit wordt opgenomen in de Provinciale Verordening Ruimte en Mobiliteit. In 2018 zullen Provinciale Staten maatschappelijk debat houden over de verdere (bouw)ontwikkelingen langs de kust.

Karakteristieken en bijzondere waarden

De gemeente Rotterdam, de provincie Zuid-Holland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben samen de Cultuurhistorische verkenning geïnitieerd. De resultaten van de eerste fase van deze verkenning zijn in het eerste kwartaal van 2017 openbaar gemaakt. Deze geven inzicht in de ontwikkelingsgeschiedenis, de karakteristieken en de bijzondere waarden van en in het gebied.

De gebiedskarakteristiek is ontrafeld aan de hand van vijf thema's: 1) Het landschap, 2) De Nieuwe Waterweg, 3) De bunkers en stellingen, 4) De kust en het toerisme, 5) Het dorp. Hoek van Holland biedt een unieke combinatie van verschillende landschapssferen en tegelijkertijd een confrontatie van verschillende werelden zoals nergens anders in Nederland.

* In de bijlage Cultuurhistorie zijn de themakaarten opgenomen.

Vijf pijlers op elkaar - Kleurrijk Hoek van Holland

2. Volop kansen voor kleurrijk Hoek van Holland

Dat Hoek van Holland veel te bieden heeft en een unieke positie inneemt langs de Nederlandse kust, is in dit hoofdstuk verder uitgewerkt. Een unieke ligging tussen de duinen, de polder, de kassen en de Waterweg. Hier komen mensen samen op het snijpunt van landschappen en gebruiksvormen, en biedt het volop kansen voor diverse vormen van recreatief gebruik.

De kansen en ambities die verborgen liggen in de kleurrijke kaart van Hoek van Holland worden naar boven gehaald, beschreven en verbeeld. De vijf recreatieve pijlers zijn verder uitgewerkt in vijf kaarten.

De kansen en ambities zijn verschillend van aard. Van concrete fysieke voorstellen tot activiteiten, evenementen of producten. De fysieke voorstellen zijn met nummers op de kaarten aangegeven. De andere kansen in een kader op de kaart.

Pijler 1: Badplaats

Badplaats die meer te bieden heeft dan alleen strand

Pijler 2: Natuur en landschap

Natuur en landschap vormen de kracht en bieden een aantrekkelijke omgeving

Pijler 3: Militaire geschiedenis

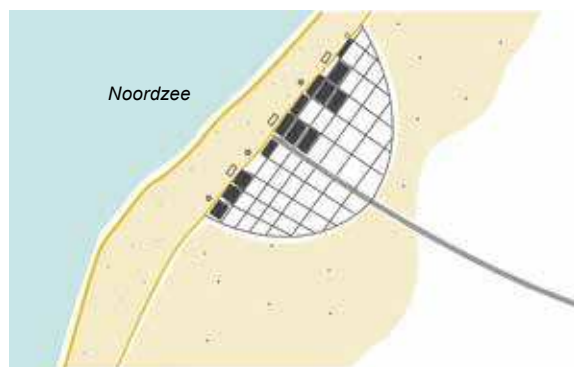
De geschiedenis is zichtbaar en biedt de toerist beleving

Pijler 4: Ingenieurskunst

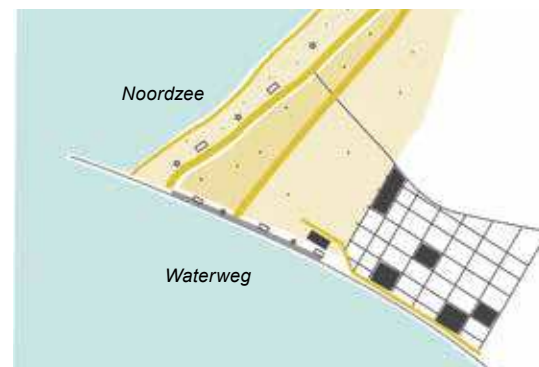
De Nieuwe Waterweg biedt een uniek decor en beleving van de Nederlandse ingenieurskunst

Pijler 5: Verbindingen en bereikbaarheid

Nieuwe verbindingen en routes ontsluiten het diverse aanbod van Hoek van Holland

Klassieke badplaatsen: dorp geïntendeerd op strand en zee

Unieke ligging Hoek van Holland: dubbele oriëntatie aan de Noordzee en de Waterweg. Brede dubbele duinenrij.

Pijler 1: Badplaats

Pijler 1 Badplaats

Pijler 1: Badplaats

Hoek van Holland is gestaag getransformeerd van de kleine werkkolonie Oude Hoek aan het einde van de 19e eeuw naar de badplaats die het nu is. Bij de klassieke Hollandse badplaats, zoals Scheveningen, Kijkduin en Katwijk, oriënteert het dorp zich volledig op de zee en het strand. Rondom de boulevard concentreren zich alle voorzieningen die bij een badplaats horen: restaurants, bars, winkels, hotels, pensions en parkeervoorzieningen zijn allemaal dicht bij elkaar te vinden.

Hoek van Holland heeft een ander karakter. Door de unieke ligging aan de Noordzee én de Nieuwe Waterweg kent de badplaats een dubbele oriëntatie. Hierbij heeft het dorp zich altijd meer op de rivier gericht en zijn er rondom de verschillende opgangen naar het strand eigen enclaves van strandtenten en aanverwante voorzieningen ontstaan. Badplaats Hoek van Holland brengt dus twee karakters samen: de zee en de rivier. En door de recente uitbreidingen van het duingebied zijn deze karakters nog verder van elkaar komen te liggen.

Bij het uitbouwen van de recreatieve waarde van de badplaats zoeken we aansluiting bij die dubbele opzet en naar mogelijkheden hoe we de kwaliteiten van 'de rivier' en 'het strand' verder kunnen uitbouwen en hoe ze elkaar verder kunnen versterken. Directe en aangename routes tussen strand en dorp zijn daarbij essentieel, maar ook de

positionering van nieuwe verblijfsaccommodaties, horeca en recreatieve voorzieningen.

Zon, zee, strand

Het strand en de zee zijn natuurlijk de belangrijkste kwaliteiten van badplaats Hoek van Holland. Jaarlijks komen er velen duizenden bezoekers om hier te recreëren en de verwachting is dat met de komst van het nieuwe station Hoek van Holland Strand dit een enorme impuls zal krijgen. Hoek van Holland kent geen klassieke boulevard langs het strand, maar heeft een opzet met een aantal strandopgangen: routes door de duinen die de bezoeker van het parkeerterrein naar het strand brengen. Op de plek waar de strandopgang eindigt, bevinden zich vaak voorzieningen als strandtenten, speelplekken en de reddingsbrigade. Elke opgang heeft zijn eigen profiel: de Badweg is het drukke strand met de meeste voorzieningen. Bij de Rechtestraat ontstaat een meer sportief strand voor de actieve bezoeker en de stranden bij Stuifkenszand zijn meer geschikt voor de rustzoeker en natuurgenieter.

Verblijfsaccommodaties

Hoek van Holland heeft een beperkt en kwalitatief matig aanbod van overnachtingsmogelijkheden. De meeste verblijfsmogelijkheden zijn voornamelijk in het dorp te vinden, dat twee kilometer van het strand ligt. Hierdoor worden kansen voor het genereren van toeristische bestedingen onvoldoende benut.

Het Recreatieoord Hoek van Holland bestaat voor het overgrote deel uit recreatiehuisjes en vaste staanplaatsen voor caravans en is daarmee niet bedoeld voor losse overnachtingen. Een bescheiden deel van het terrein is ingericht als camping voor kortdurend verblijf. Een recente ontwikkeling is de bouw van 74 vakantiehuisjes (Landal GreenParks) op het strand, waarvan de bezettingsgraad doet vermoeden dat voor dit marktsegment veel belangstelling bestaat. Ze zijn een aanwinst voor de toeristisch-economische ontwikkeling van Hoek van Holland. De (semi)permanente vakantiewoningen en strandhuisjes in een lineaire opstelling zorgen voor meer drukte jaarrond.

Het is wenselijk om de komende jaren de mogelijkheden voor overnachting zowel kwalitatief als kwantitatief te verbeteren. Meer ruimte voor hoogwaardige hotels, pensions, campings en bungalows zorgt voor meer bezoekers, die op hun beurt weer zullen bijdragen aan een betere economie en draagvlak voor voorzieningen. Met name de overgangszone tussen het dorp en het duingebied leent zich goed voor dit soort initiatieven.

Horeca

Horeca is er in overvloed in Hoek van Holland, maar de uitstraling laat vaak te wensen over en mist het profiel om (extra) toeristische bezoekers te trekken. Er zijn diverse typen horeca aanwezig, die sterk samenhangen met de locatie. Aan het strand bevinden zich (grote) paviljoens gericht op een breed publiek. Het sportstrand richt profileert zich anders dan de andere opgangen. De kleinere zaken (cafés, restaurants) in het dorp zijn veelal ondersteunend aan de winkelfunctie. De horecavoorzieningen aan de Koningin Emmaboulevard en de Berghaven trekken het hele jaar door bezoekers.

Er zijn diverse mogelijkheden om het voorzieningenpeil te verhogen en daarmee bij te dragen aan een kwalitatief hoogwaardige vierseizoenenbadplaats. Om verblijfsrecreatie en ook horeca te ondersteunen, zal meer aanbod van hoge kwaliteit op culinair gebied, loungen en (kort en lang) verblijf nodig zijn. Grand cafés, kwalitatief goede strandtenten, restaurants bieden kansen rondom haven, Badweg, Koningin Emmaboulevard, Unicum-terrein, in de militaire objecten, langs de Waterweg en bij de nieuwe metrohalte Strand.

Recreatieve voorzieningen

Een goed winkelaanbod ondersteunt de recreatieve waarde van Hoek van Holland. Het (winkel)centrum van Hoek van Holland is gesitueerd rond de Prins Hendrikstraat en de Rietdijkstraat. Het plein, in de volksmond de Brink, fungeert als centrale plek en is het zwaartepunt van het winkelgebied. Het aanbod van dagelijkse boodschappen is op peil. De recreatieve functie van het winkelgebied is echter beperkt en verleidt de toeristische bezoeker niet om naar het dorp te gaan.

Naast het sportstrand beschikt Hoek van Holland over diverse sportvoorzieningen in de parken rondom het dorp: parken langs de Harwichweg en de Prins Hendrikweg, de ijs- en skeelerbaan, tennisvelden en recreatieve mogelijkheden op het gebied van paardensport in de Bonnepolder en Oranjevouterpolder. Er is ook een aantal musea aanwezig, verspreid over het gebied: museum

Fort 1881, het Atlantikwall Museum, museum RochArt, het Reddingsmuseum, en het bezoekerscentrum van de Maeslantkering.

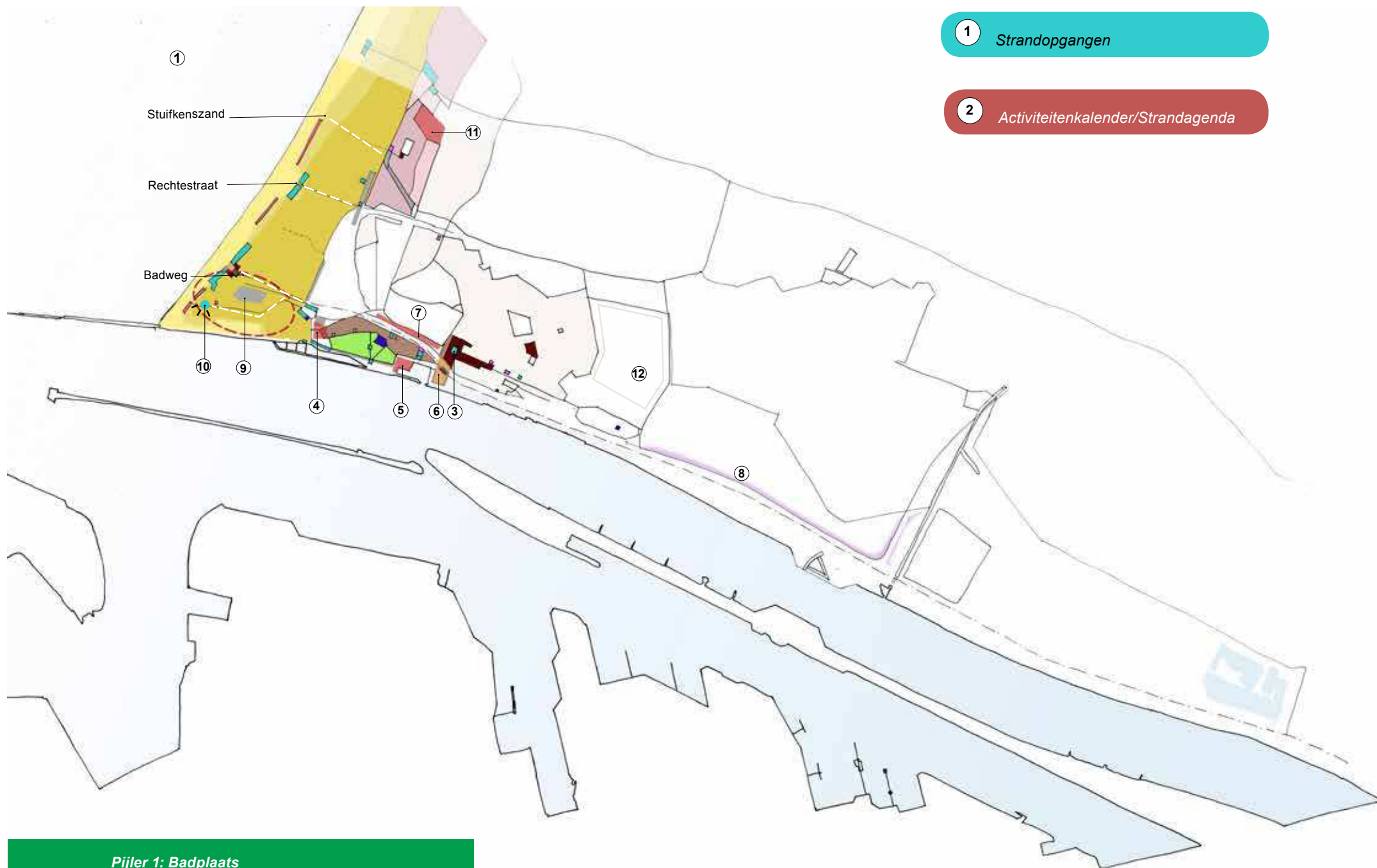
Een compact centrum met aantrekkelijke winkels is essentieel voor de leefbaarheid van het dorp, maar ook voorwaardelijk voor een goede recreatieve bestemming. Daarom is het belangrijk dat het winkelaanbod gevarieerder en aantrekkelijker wordt. Met meer verschillende winkels en een kleine markt van circa vijftien plaatsen. Het Brinkplein kan een kwalitatieve opwaardering gebruiken.

De aanwezige recreatieve voorzieningen in Hoek van Holland kunnen elkaar versterken, verder uitgebreid worden en een bovenlokaal niveau krijgen. Met name voorzieningen die zowel door bezoekers als door bewoners gebruikt kunnen worden, zijn interessant, zoals winkels, sportvoorzieningen, fiets- en wandelpaden.

Daarnaast ligt de recreatieve aantrekkingskracht in evenementen en gebeurtenissen. Hiervoor zijn unieke locaties nodig die de kwaliteit van Hoek van Holland op diverse niveaus uitstralen. En uiteraard een bijzondere programmering: Wereldhaven- en operadagen, theater op locatie, restaurantweek, watersportactiviteiten.

*Er liggen volop kansen om bestaande voorzieningen uit te bouwen
en de openbare ruimte kwalitatief op te waarderen*

Pijler 1: Badplaats

Station Hoek van Holland Strand en de strandopgangen

1. Bij de drie strandopgangen worden recreatieve knooppunten ontwikkeld met een eigen signatuur. Het nieuwe station aan het strand is het vliegwiel voor de komst van een nieuwe generatie strandtoeristen met brede interesses: behalve het strand en de zee ook sportactiviteiten, natuur en cultuurhistorie. De stationsomgeving biedt kansen voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen en ruimte voor horeca, toilet en douchegelegenheden, verhuur van fietsen en materialen voor badtoerisme.
- Badweg: diverse voorzieningen bij het metrostation, B&B, hotel(appartementen), horeca, strandtenten en winkels.
- Rechtestraat: strandtenten en sportactiviteiten, ontwikkelen als sportieve hotspot met oog voor de eigenheid van de locatie.
- Stuifkenszand, niet verder ontwikkelen, enkel het terugbrengen van één seizoensgebonden strandtent.

Strandagenda en Activiteitenkalender voor De Hoek en Rotterdam

2. We willen de identiteiten en sferen van de verschillende strandopgangen verder versterken, zodat iedere opgang een duidelijke eigen signatuur krijgt. Ten slotte liggen er kansen voor een betere benutting van het strand door middel van een gevarieerde programmering en het organiseren van festivals. Wereldhaven- en operadagen, theater op locatie, restaurantweek, waterrugby, zwaaiewedstrijd, open dag Stenaline, Holland bakt op zonnepanelen, de grootste buitenbruilofttafel van het land, NK windsurf, North Sea Jazz, Food Truck Festival. Rotterdam-Hoek van Holland.

Centrum Prins Hendrikstraat

3. Profileren en positionering van het centrum zijn essentieel voor de toekomst van Hoek van Holland. Zeker in een winkelgebied waar zowel de lokale

consument als de toerist wordt aangesproken, is een heldere keuze noodzakelijk. Hier ligt een belangrijke opgave voor zowel eigenaren als ondernemers. Het is belangrijk dat blijvend wordt ingezet op een krachtig, kwalitatief, compleet en geconcentreerd centrum van Hoek van Holland. Voorwaarde is behoud van een winkelbestand dat toereikend is om te blijven voldoen aan de behoefte aan dagelijkse boodschappen. Dit is ook essentieel in het kader van het kleinekernenbeleid. Een stevig voorzieningenniveau voor de dagelijkse goederen versterkt de kwaliteiten van de kern als woonomgeving. Naast een sterke basis als winkelcentrum is Hoek van Holland ook als badplaats in ontwikkeling. Een aantrekkelijk centrum met horeca en winkels past bij die ambitie. Op termijn is daarom een ontwikkeling denkbaar waarbij andere dan de bestaande winkelbranches aan het winkelbestand worden toegevoegd. De beleidsmatige en bestemmingstechnische mogelijkheden zijn er al voor het geconcentreerde winkelgebied aan de Prins Hendrikstraat, vanaf het plein tot de Schoolstraat. Nieuwe ontwikkelingen (waaronder winkels) vinden een plaats in het centrum.

Oude Hoek

4. Unicum: unieke locatie voor nieuwbouw op de kop van Oude Hoek, schakel tussen het dorp, de duinen en de Waterweg.
5. Berghaven: schakel tussen Koningin Emmaboulevard, haven en dorp met mogelijkheden voor duurzame kleinschalige bedrijvigheid, horeca en havenfaciliteiten.

Schakel Oude Hoek en centrum

6. Stationsomgeving Hoek van Holland Haven: schakel tussen ov, dorp, haven en Stenaline, mogelijke locatie voor de VVV en ov-fietsverhuur.
7. Langeweg: woonlocatie, nieuwbouw aan de dijk en Roomse Duin.

Bedrijventerrein

8. Verbetering van de uitstraling van het bedrijventerrein draagt bij aan:
 - de beleving van de toerist die in de toekomst met de lightrail Hoek van Holland binnenkomt;
 - de beleving van de fietser die vanuit Rotterdam, Maassluis langs de Waterweg naar Hoek van Holland en het strand fietst.

Verblijfsrecreatie en bouwen met de natuur

9. Tussen het dorp en het strand in de zuid-west hoek van Hoek van Holland ligt de ambitie meer recreatiewoningen te bouwen, ingebed in het landschap. Het bouwen in de duinen en met de natuur dient zorgvuldig te gebeuren, waarbij de ruimtelijke kwaliteit vooropstaat. Het moet ook een kwalitatieve aanwinst zijn voor het dorp (zowel stedenbouwkundig als economisch als voor de natuur). De gemeente Rotterdam maakt samen met partijen en strandondernemers de plannen voor dit gebied.
10. Bouwen panoramacafé: horeca, natuur- en educatiecentrum Hollandse Duinen en paviljoen met uitzicht.
11. Het Recreatieoord, inclusief camping, is toe aan modernisering. De functie van het oord (verblijfsaccommodatie t.b.v. gasten van een vierseizoenen- badplaats) vraagt om versterking waar het inrichting, organisatie en beheer betreft. Hiertoe worden de mogelijkheden onderzocht.

Krimsloot

12. Toekomstig woongebied tussen de polder en het centrum (na 2023) draagt bij aan meer recreatief gebruik, zoals fietsen, wandelen, en voorzieningen Hoek van Holland-breed. (polder, strand, duinen, Waterweg, centrum).

Pijler 2: Natuur en landschap

Pijler 2: Natuur en landschap

Hoek van Holland verbindt door zijn unieke ligging meerdere grotere landschappen in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) met elkaar en heeft een unieke ligging op de kruising van de Noordzee, de Waterweg, en de Zuid-Hollandse delta. De kracht van Hoek van Holland is het landschap van uitersten, de natuur.

Het landschap en het groen rondom Hoek van Holland vergroten het economisch vestigingsklimaat en de verblijfskwaliteit voor de regio, maar zijn ook kwetsbaar. Van belang is te zoeken naar de balans in behouden en ontwikkelen.

Hollandse Duinen

Het duingebied dat achter het Noordzeestrand ligt, is grotendeels aangewezen als beschermd natuurgebied (Natura 2000). Het duingebied kenmerkt zich door tweemaal een duinenrij, de zogenaamde slagen, en eenmaal een duinvalei, de zogenaamde kom. In de Van Dixhoorndriehoek, heeft het zand weer vrij spel gekregen, zodat er een uniek duin- en kustlandschap ontstaat. Het gebied strekt zich uit van Den Haag tot aan de Nieuwe Waterweg en door het gebied heen lopen nu enkele wandel-, fiets- en ruiterspaden. Er worden verschillende natuurwandelingen en excursies onder begeleiding georganiseerd door de duinen, over het strand. Hoek van

Holland heeft een bijzondere ligging en de status van Nationaal Park zal in de komende jaren met verschillende partijen verder uitgewerkt worden. Het strand, de zee en de duinen trekken het hele jaar rond bezoekers; wandelaars, strandbezoekers, natuurgenieters, surfers, fietsers vanuit de regio, de stad Rotterdam en het dorp zelf.

Park, bos en polder

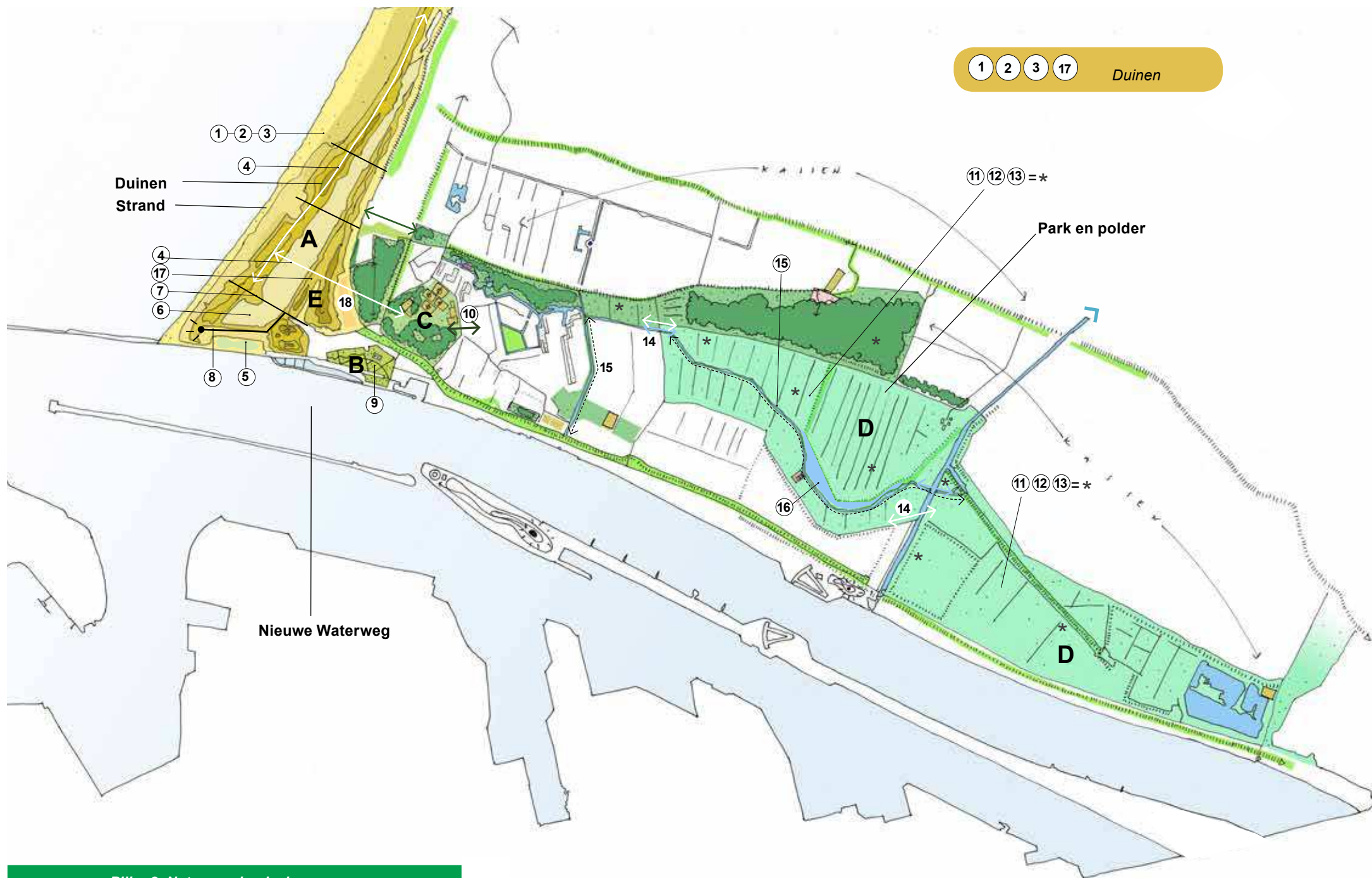
Naast de Hollandse Duinen kent Hoek van Holland nog meer bijzondere landschappen: de Bonnenpolder en Oranjevouterpolder, Hoekse bosjes, het Roomse Duin en de Haakwalstructuur van het Nieuwlandse Duin en het Staelduinse bos. Hoek van Holland ligt ingeklemd door kassen (noordelijk) en havencomplexen (zuidelijk) en stedelijk (oostelijk) verdicht gebied. Het is bijzonder dat er nog twee polders zijn die gekenmerkt worden door een open en weids landschap: de Bonnenpolder en de Oranjevouterpolder. De oorspronkelijke polderverklaving met landwegen en dijken en spaarzame bebouwing is grotendeels nog authentiek. Deze polders lenen zich goed voor recreatieve activiteiten. Het aanleggen van de fietspaden in de Oranjevouterpolder heeft ervoor gezorgd dat er veel meer gefietst wordt. Dit heeft ook zijn overloop naar de Bonnenpolder. Maar omdat de kwaliteit van de paden minder is en er geen korte directe aansluiting

op de routes in de Oranjevouterpolder is, wordt in de Bonnenpolder minder gefietst dan in de Oranjevouterpolder. Het Staelduinsebos wordt zeer goed bezocht.

Waterweg

Hoek van Holland ligt in de hoek waar de zee en de Nieuwe Waterweg bij elkaar komen. De Nieuwe Waterweg biedt verschillende typen oevers, kaden, duinen en dijken en daarmee een wisselend perspectief op de Maasvlakte. (Het ingenieurswerk dat dit landschap mede heeft gevormd, wordt in Pijler 4 verder beschreven.)

De ligging van Hoek van Holland is uniek

Kansen voor natuur en landschap

Het bijeenkomen van verschillende grote landschappen (duin, bos, polder en waterweg) biedt kansen. Door de landschappen meer op de kaart te zetten en meer verbindingen tussen de gebieden tot stand te brengen, biedt dit voor toeristen, wandelaars en fietsers een aantrekkelijker toeristisch en recreatief perspectief. Hiervoor is nodig dat er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van het landschap, het verbeteren van de verbindingen tussen de landschappen en in programma's die een bijdrage leveren aan de beleving van Hoek van Holland als vierseizoenenbadplaats. Uitgangspunt hierbij is dat de ecologisch waardevolle plekken binnen de verschillende landschapstypen met respect gezien moeten worden. Het toevoegen van nieuwe bebouwing kan alleen op die plekken waar dit niet in strijd is met de waardevolle landschappen en biotopen.

Door de metrolijn tot aan het strand door te trekken, komen de duinen ook binnen handbereik van een grotere groep bezoekers. Het brede duingebied langs de zee, de Kapittelduinen (Van Dixhoorndriehoek, het Vinetaduin en Natura 2000-gebied) maakt Hoek van Holland groen en ruig. Het feit dat het grootste gedeelte van het gebied vrij te bezoeken is en het doortrekken van de metrolijn tot extra bezoekers zal leiden, maakt het duingebied met zijn landschappelijke en natuurwaarden (vegetatie, vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen) kwetsbaar. Op zoek naar de balans vraagt het om een zonering voor de toegankelijkheid om de natuurwaarden te behouden en te versterken. Door het padennetwerk strategisch te verbeteren, de recreant te informeren over de natuurwaarden, de bezoekers te lokken met interessante en afwisselende routes naar bijzondere plekken, houden we het duinenlandschap gaaf en intact. Bij de natuurontwikkeling zal ook rekening gehouden worden met de belangen vanuit de haven.

Kansen en ambities

A. Hollandse Duinen

1. Beschermen, maar ook beleefbaar maken van het gebied.
2. Diversiteit van natuurbelevingsvormen verhogen.
3. Beheer en onderhoud afstemmen op de natuurbeleving en het gebruik.
4. Bestaande routes verbeteren en nieuwe routes maken oost-west en noord-zuid (wandel- en fietsroutes en ruitpaden).
5. Groene strand:
 - * nieuwe natuur met nattere delen (laaggelegen) en (vlonder)paden;
 - * wandelpaden, struinpaden.
6. Bouwen in de duinen, potentiële locaties:
 - * parkeerterrein bij de Badweg;
 - * aan het einde van de Rivierkant.
7. Badweg meer uitstraling geven, landschappelijk inpassen in het laaggelegen komgebied en als boulevard inrichten.
8. Rivierkant als wandel- en fietsboulevard inrichten met panorama op de Waterweg en Maasvlakte.

B. Emma Boulevard park

9. Versterken van de identiteit van park en oever. Hier komen drie pijlers bij elkaar: de duinen, de Waterweg en de militaire geschiedenis.

C. Park en Roomse duin

10. Relatie tussen het park en het dorp verbeteren, de ecologische waarde verhogen door ander beheer en onderhoud.

D. Oranjevouterpolder en Bonnenpolder

11. Voor de Bonnenpolder en Oranjevouterpolder is een apart ontwikkelplan Oranjevouterpolder gemaakt met het doel dit gebied te transformeren naar een gemengd agrarisch-recreatief gebied.
12. Nieuwe natuur en routes realiseren.
13. Aanvullend recreatief programma gericht op buitensport en natuurbeleving.
14. Verbindingen tot stand brengen daar waar ze ontbreken in wandel- en fietsnetwerk en waterstructuur.
15. Duurzame natuurvriendelijke oevers maken.
16. Water meer geschikt maken voor recreatie.

E. Vinetaduin en Vafamiladuin

17. Visie voor het Vinetaduin met BunkBed en ander (mede) gebruik van militaire objecten, nieuwe paden en een route langs de verdedigingslinie.
18. Natuurlijke camping/glamping in Vafamil.

Nationaal Park Hollandse Duinen

Hoek van Holland is de hoeksteen van het Nationaal Park Hollandse Duinen. In dit park worden straks natuur, cultuur en recreatie verbonden en gebundeld. Het park is eind 2016 als zodanig benoemd, de uitwerking van de doelstellingen vindt nog plaats. In ieder geval is een deel van het park al opgenomen in de Landschapstafel Hof van Delfland. Via de landschapstafel worden ontwikkelingen in het groene landschap tussen de steden afgestemd. Ook verleent de provincie via deze route subsidie voor het Uitvoeringsprogramma Groen (UPG).

Pijler 3: Militaire geschiedenis

Pijler 3 Militaire geschiedenis

Pijler 3: Militaire geschiedenis

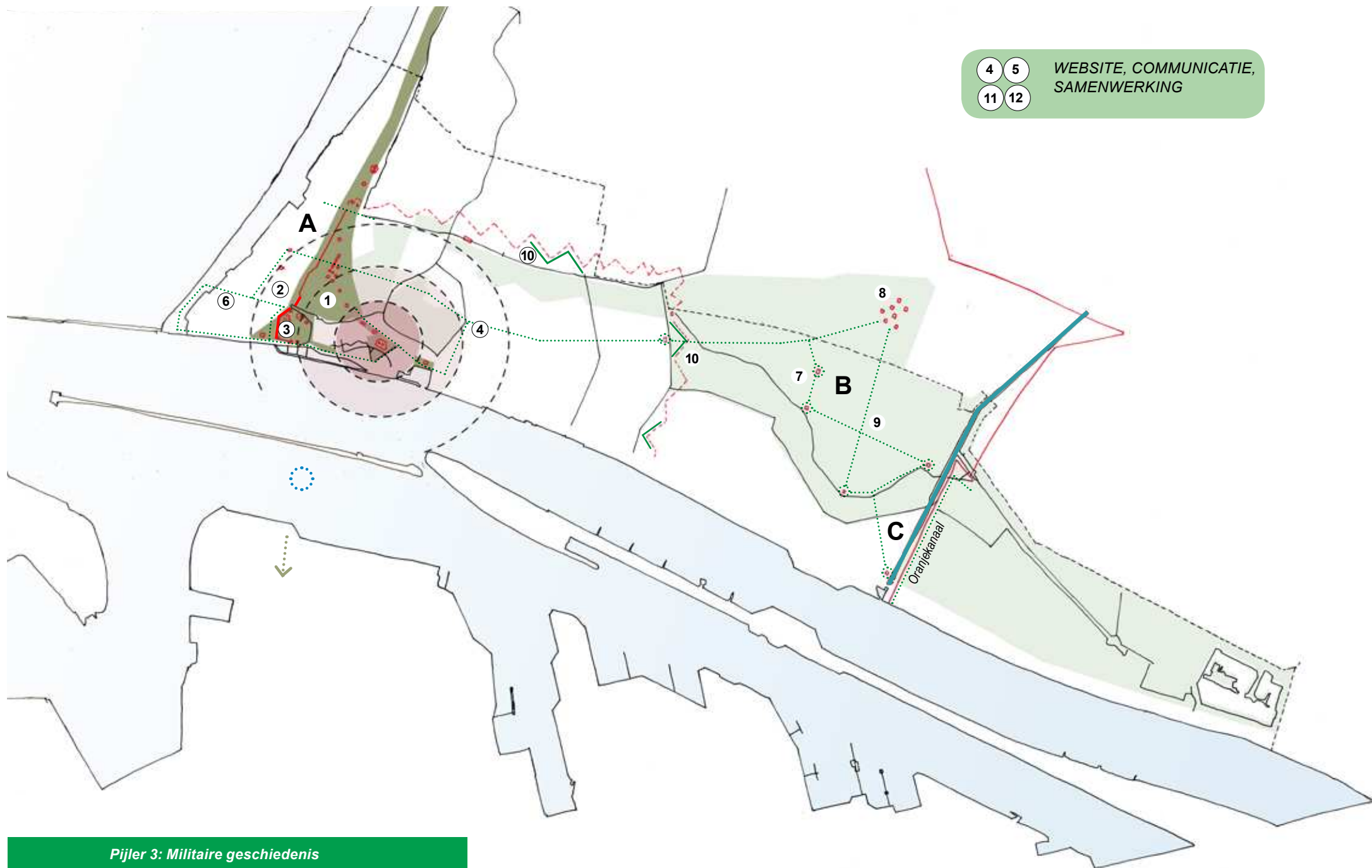
Het militaire erfgoed van Hoek van Holland is divers: de Atlantikwall, het Fort 1881 met zijn educatiecentrum, een horecagelegenheid in de voormalige officierskantine, de muziekbunker, de marechausseegebouwen, het Verdedigingsmuseum en de Zeetoren. Nu weinig aantrekkelijk, moeilijk toegankelijk, geen samenwerking tussen partijen en informatieverstrekking summier. De bunkerdagen, georganiseerd door het ZHL, vrijwilligers en de VVV bieden kansen. De samenhangende structuurelementen en objecten ingebed in het landschap zijn beeldbepalend en zeer waardevol vanuit toeristisch-recreatief perspectief. Veel objecten zijn nu niet zichtbaar, vervallen en ontoegankelijk. De verdedigingswerken meer openbaar toegankelijk maken en daarnaast voorzien van informatie en uitleg zou een goede toevoeging zijn.

Belangwekkende monumenten

Dankzij zijn strategische ligging kon Hoek van Holland de afgelopen twee eeuwen rekenen op de aanleg van een fors aantal fortificaties en uitkijkposten. Met drie belangwekkende 'monumenten' als het Fort 1881, de Atlantikwall, recent het Vinetaduin en andere objecten kan de geschiedenis van verdedigingswerken worden verteld en beleefd. Ook landmarks als de troposcatter en de zeetoren maken het verleden in het landschap zichtbaar. In het Masterplan Kust en Erfgoed is sprake van versterking van het maritieme en stoere karakter van Hoek van Holland in de vorm van een Verdedigingspark. In de bijlage vindt u meer kaartmateriaal en een overzicht van de aanbevelingen uit het masterplan van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Masterplan Kust en Erfgoed

'De specifieke identiteit van elke kustplaats versterken bij ontwikkeling en herstructurering' - dit is de koers voor de Hollandse kust in het Masterplan Kust en Erfgoed in opdracht van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2014). Het masterplan biedt een langetermijnvisie op, en een denkrichting voor, de manier waarop kustversterking en ruimtelijk-economische opgaven kunnen worden ingezet om de gebiedsidentiteiten langs de kust te versterken.

Pijler 3: Militaire geschiedenis

Kansen voor het ontsluiten van de militaire geschiedenis

Hoek van Holland heeft een rijk cultuurhistorisch (oorlogs) verleden. Het beter zichtbaar en toegankelijk maken hiervan kan in de vorm van een thematisch Verdedigingspark, waarin de samenhang tussen alle elementen tot uitdrukking komt. Het dorp telt tal van gebouwen, bouwwerken en musea die herinneren aan de ontstaansgeschiedenis en het militaire verleden van het dorp. De musea zijn echter niet dagelijks geopend. In de winter zijn ze merendeels zelfs gesloten. De voorzieningen danken hun bestaan aan de inzet van vrijwilligers. Er is op dit moment weinig samenhang maar de samenwerking begint en kan verder uitgebouwd worden. De gehele geschiedenis van het dorp willen we samen met partijen in beeld gaan brengen; het complete verhaal in woord en beeld van Hoek van Holland. Met het oog op het trekken en faciliteren van een breder toeristisch publiek willen we het Verdedigingspark samen met partijen in de communicatie steviger neerzetten. Een mooi aanvullend programma dat ook buiten de zonnige stranddagen een prachtig 'slecht-weerprogramma' kan bieden. Concreet wordt hierbij gedacht aan het vrij graven en openbaar toegankelijk maken van bunkers op sommige plekken en het verbinden van losse elementen (musea, Atlantikwall, tankgracht en bunkers) met nieuwe paden en routes.

Kansen en ambities

A. Atlantikwall

Zowel de bunkercomplexen als de moeilijk herkenbare elementen (anti-tankgracht) van de Atlantikwall kunnen meer beleefbaar worden gemaakt. De gemeente Rotterdam wil het culturele erfgoed van Hoek van Holland meer zichtbaar en beter toegankelijk maken.

1. De samenhang gaan we benaderen en verder uitwerken als een Verdedigingspark. Het tot stand brengen van verbindingen tussen de verschillende elementen en de locaties wordt met diverse partijen concreet uitgewerkt. Hierin zal de gemeente Rotterdam faciliterend zijn. De te verwachten resultaten van deze vervolgstap zullen het thema Verdedigingspark zowel ruimtelijk als programmatisch versterken. De uitwerking zal niet enkel fysiek-ruimtelijk van aard zijn, maar vooral ook worden gericht op de kansen en mogelijkheden van het erfgoed voor de lokale economie en het toerisme. Daarnaast hoe er een verbinding tot stand kan komen tussen de verschillende locaties. Er kan letterlijk een verbinding komen door wandel- of fietsroutes uit te zetten. Maar er ontstaat ook een connectie tussen de verschillende cultuurhistorische objecten in het gebied door het verhaal achter het erfgoed te onderzoeken en te kijken naar raakvlakken. Samenwerking met belanghebbenden in de cultureel-erfgoedsector moet inzicht geven in hoe de bestaande initiatieven, projecten en ideeën met elkaar én met de cultuurhistorie in verband gebracht kunnen worden.

2. Atlantikwall vrij graven en museumroute van maken.
3. Voorduin en Museum meer als Verdedigingspark vormgeven.
4. Bouwen aan een website/wandelroutes langs het erfgoed.
5. Het Zuid-Hollands Landschap, stichting Duinbehoud en andere partijen betrekken bij de verdere uitwerking van de plannen.
6. Route met de RET, gemeente Rotterdam en NP Hollandse Duinen en VVV uitwerken, ov en wandeling langs militair erfgoed.

B. Losse militaire objecten (bunkers) zichtbaar maken

7. Losse objecten in Oranjebonnen (polders) worden in routes opgenomen en van uitleg voorzien.
8. Losse objecten in het Staelduinse Bos worden in routes opgenomen en van uitleg voorzien.
9. Nieuwe routes maken langs objecten. Objecten onderdeel laten zijn van het geheel met fiets- en wandelroutes.
10. Tankgracht bij lopende projecten als inspiratiebron.
11. Programmeren van de bunkers, op zoek naar nieuw gebruik (bed en bunker, horeca, wellness, hotel, optoppen, museum met hotel, optoppen van bunkers).

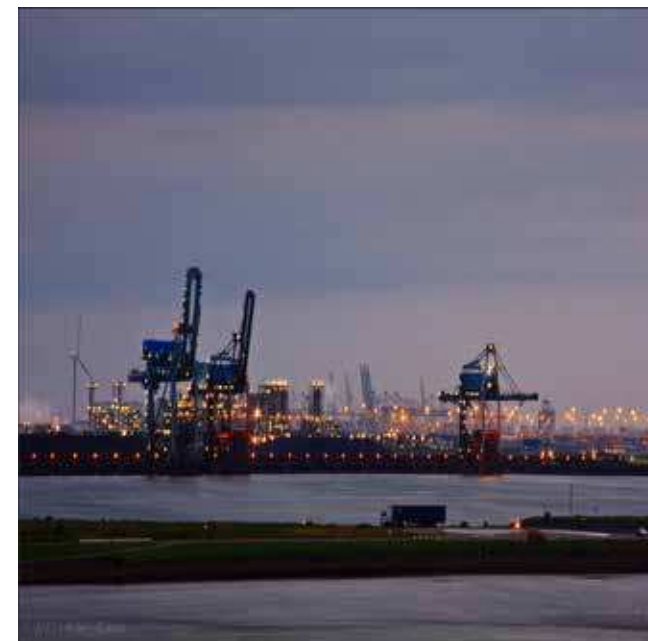
C. Oranjekanaal

12. De geschiedenis als inspiratiebron bij de uitwerking van diverse plekken. Nieuwe betekenis geven aan beide verdedigingslinies: hoe kunnen de militaire bouwwerken en omliggende landschappen voor de toekomst behouden blijven en nieuwe functies krijgen?

De militaire geschiedenis van Hoek van Holland is vanuit toeristisch perspectief zeer waardevol

Monument ter ere van het ontwerp van de Nieuwe Waterweg (in Rotterdam)

Pijler 4: Ingenieurskunst

Pijler 4 Ingenieurskunst

Pijler 4: Ingenieurskunst

De haat-liefdeverhouding tussen het land en het water manifesteert zich in de oost-westelijke richting van Hoek van Holland, aan de waterrand. Hier is goed zichtbaar hoe ingenieus en complex het systeem is dat Nederland droog houdt. Het sluitstuk in de Nieuwe Waterweg, de Maeslantkering, is een bijzonder voorbeeld van ingenieuze Nederlandse waterbouw. De identiteit van Hoek van Holland als een waterwerk-/havenplaats is echter veel breder, en strekt zich uit vanaf het gemaal bij het Oranjekanaal tot het uiterste bereikbare punt op het Noorderhoofd. Deze zone is maar liefst 7 kilometer lang.

Hoek van Holland is een kustplaats met direct zicht op de Nieuwe Waterweg, waaraan het dorp zijn ontstaan te danken heeft. Deze kenmerkende waterrand, die de meest stoere en interessante zone is met uitzicht op passerende schepen, de Europoort en de Tweede Maasvlakte, moet nog meer tot een aantrekkelijke wandelroute getransformeerd worden: een robuuste en representatieve promenade. Bijzondere functies, zoals botenspotplekken, uitbreiden en versterken.

Naast het prachtig staaltje ingenieurswerk zijn partijen op zoek naar het meer vergroenen van de kanaaloevers. De getijdewerking meer zichtbaar maken, wat ecologisch van meerwaarde kan zijn.

Hoek van Holland biedt pareltjes van Nederlandse ingenieurskunst

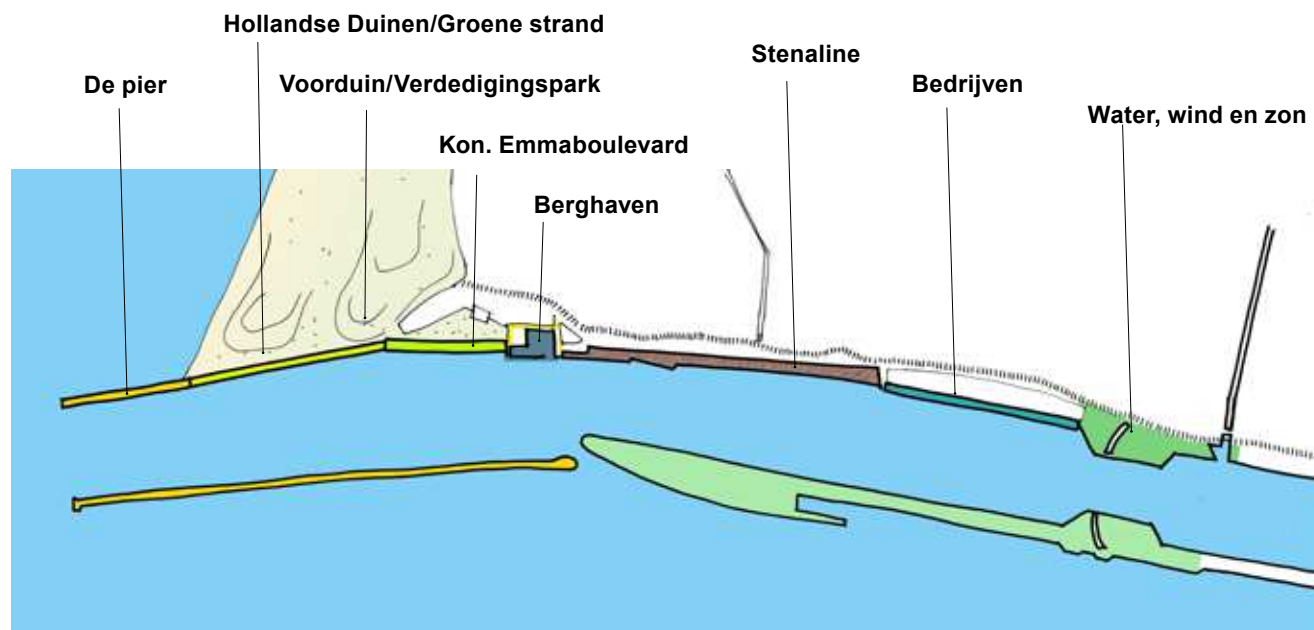
Kansen voor de ingenieurskunst

Het thema Ingenieurskunst komt tot uitdrukking in de zone na de Maeslantkering. De natuurlijke oevers van de Maas gaan hier over in kanaaloevers, ingenieurswerk. Deze kades en oevers bieden kansen voor informatieve en beleefbare momenten voor de bezoekers, waarbij men de waterwerken kan ervaren. Gedacht wordt aan verschillende plekken met uitzicht op de Nieuwe Waterweg, waar informatie en uitleg te vinden zijn over de ontstaansgeschiedenis, de haven, de waterstaatskundige werken, de scheepvaart, de Maasvlakte(n) en Stenaline. Deze verblijfsplekken kunnen op verschillende wijzen worden uitgewerkt, passend bij de plek (locatie) en onderscheiden deelgebieden (zie kaart gekleurde deelstukken p.33). Er leeft de wens de kanaaloevers van de Nieuwe Waterweg ecologisch meer potentie mee te geven. De aaneenschakeling van plekken van Noorderhoofd, Koningin Emmaboulevard/park, de haven, de Delflandsedijk met vuurtoren tot de Maeslantkering wordt versterkt door langs deze lange lijn faciliteiten te bieden voor passende functies (tijdelijk en vast).

De waterrandzone ligt door de infrastructurele oost-westverbindingen en -structuren 'geïsoleerd' ten opzichte van het dorpscentrum en de gebieden in noordelijke richting. Op een aantal plekken is de wens de waterrand door logische routes te koppelen aan de volgende plekken: het duinengebied en de strandboulevard, de duinen bij het oude dorp, het dorpscentrum (via het station Hoek van Holland Haven), de vertrekpunten van kleine lokale (Fast Ferry's) en grote internationale schepen (Stenaline). Verder naar het oosten, bij het Oranjekanaal, verbindt de nieuwe bijzondere fietsbrug over het spoor (metrolijn) de unieke Hoekse recreatieve Oranjabonnen (polders).

Kansen en ambities

1. Nieuwe pier bereikbaar voor wandelaars in samenwerking met Rijkswaterstaat.
2. Koningin Emmaboulevard en mogelijk kansen voor ecologische oevers en getijdeparkontwikkeling.
3. Berghaven versterken met potentieel nieuw programma en (recreatie- en verblijfs)functies; overstaplek watertaxi.
4. Terminal van de Stenaline openbaar toegankelijk maken (uitzwaaiplaats).
5. De Delflandse route met zitplekken, speelaanleidingen, uitkijkplaatsen.
6. Maeslantkering is een unieke plek. Keringhuis; nieuw bezoekerscentrum met duurzaam waterthema. Hoe krijg je de 65.000 bezoekers meer naar het dorp!
7. Duurzame energie; wind-, zon- en waterpark (zonnepanelen, windmolens en gemaal).
8. Maasvlakte en Landtong Rozenburg; panorama's vanaf Hoek van Holland op de Maasvlakte versterken en watertaxi, pontje naar de Landtong.
9. Vaartochten en excursies organiseren.
10. Voor de nieuwe kunstobjecten en initiatieven gerelateerd aan de Waterweg wordt een kunstnotitie/-ambitie opgesteld om richting te geven aan de kwaliteit van het object, maar wordt ook de omgeving (de locatie) beschouwd. (lopende initiatieven; uitzwaai en korte kade).

Pijler 5: Verbindingen en bereikbaarheid

Impressie nieuwe metrohalte en vernieuwde strandopgang

Pijler 5
Verbindingen
en
bereikbaarheid

Pijler 5: Verbindingen en bereikbaarheid

De bereikbaarheid per auto is op de warme zomerse dagen het zwakste punt van Hoek van Holland. De in 2016 bij Westerlee aangelegde rotonde is een grote verbetering. Op dit ogenblik wordt de aanleg van de H6-weg voorbereid. De H6-weg maakt de tweede ontsluiting voor Hoek van Holland compleet en zal het verkeer in het dorp ontlasten. De belangrijkste twee hoofdontsluitingswegen zijn en blijven de Maasdijk en de Hoeksebaan. Hoek van Holland en het strand zijn nu slecht bereikbaar, maar zullen met de H6-weg, de metro en de P&R-locaties aantrekkelijker worden en meer bezoekers trekken en kunnen faciliteren.

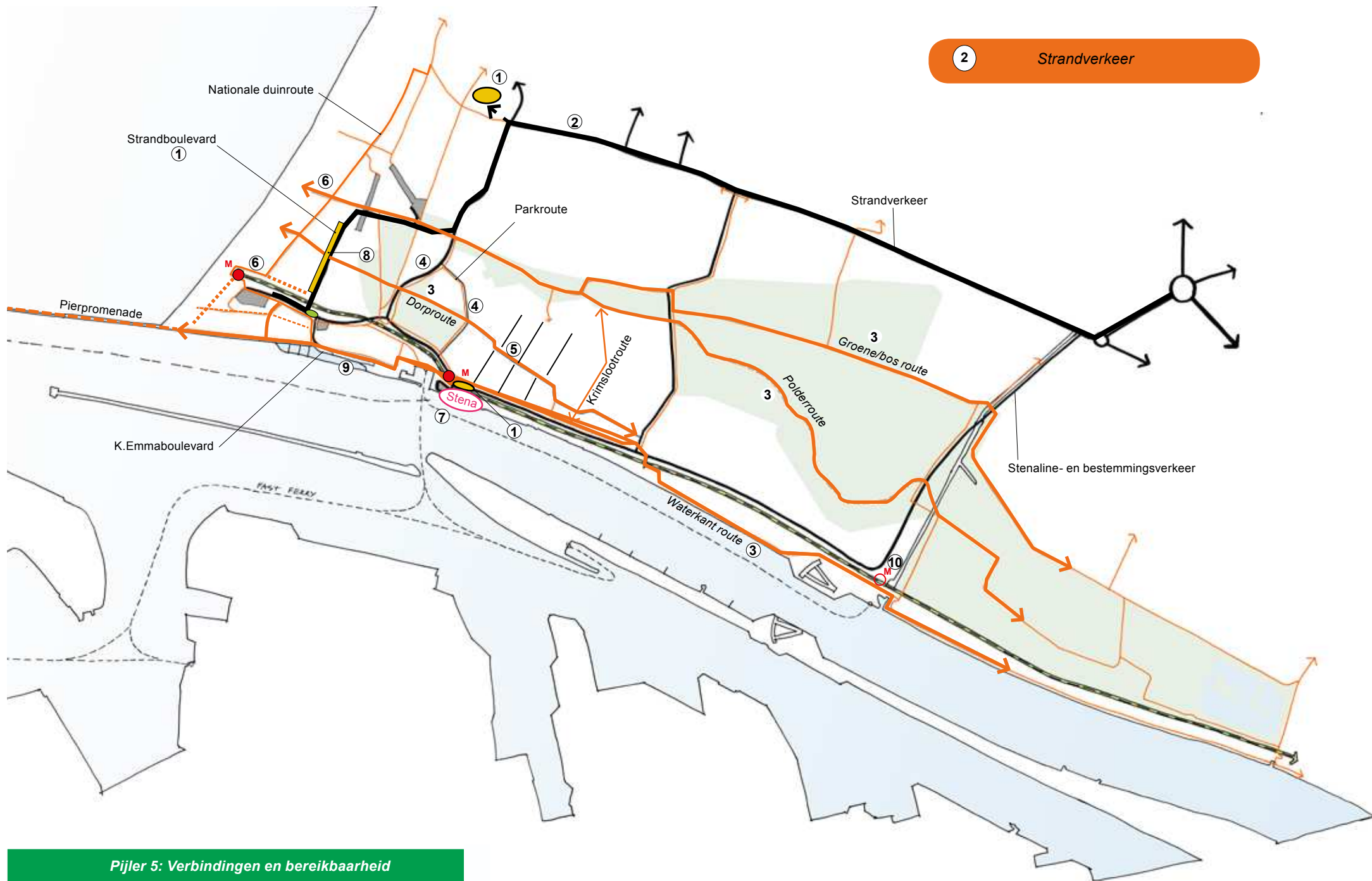
Er is op diverse plekken volop parkeergelegenheid aanwezig. Gratis parkeren is nu het uitgangspunt voor Hoek van Holland, maar dit beleid geldt totdat de Hoekse Lijn tot het strand gaat rijden. Na realisatie van de verlenging van de Hoekse Lijn kan betaald parkeren opnieuw overwogen worden. Er wordt momenteel gewerkt aan een verkeerscirculatieplan en een visie op het parkeren voor het dorp. De kwaliteit van het openbaar vervoer wordt sterk verbeterd door het ombouwen van de huidige spoorlijn naar een lightrailverbinding (Hoekse Lijn) en het doortrekken tot op het strand. Maar er wordt ook gewerkt aan de ontsluiting voor de auto en de fiets.

Vanuit de Berghaven vaart een Fast Ferry naar de Landtong Rozenburg en de Tweede Maasvlakte, maar helaas (nog) niet naar andere bestemmingen landinwaarts. Hoek van Holland beschikt ook over een aantal mooie fiets- en wandelroutes. Dit netwerk met oost-westverbindingen en noord-zuidverbindingen zou verder uitgebreid moeten worden op regionaal en lokaal niveau. Wat bijvoorbeeld nog ontbreekt, is een fietspad tussen de Badweg en de Nieuwe Waterweg.

De lightrailverbinding maakt Hoek van Holland beter bereikbaar en aantrekkelijk voor toeristen

2

Strandverkeer

Pijler 5: Verbindingen en bereikbaarheid

Kansen voor verbindingen en bereikbaarheid

Voor (verkeers)verbindingen impliceert het toeristisch-recreatief ontwikkelingsperspectief kansen en mogelijkheden voor versterking van de verschillende oost-westverbindingen vanuit het dorp naar het strand, extra inzet op sterke fietsroutes, oversteekbaarheid, herkenbaarheid en vooral verkeersveiligheid.

Als gevolg van de aanleg van de H6-weg zal het autoverkeer in de toekomst (nog) meer vanuit beide richtingen, Maasdijk en Hoeksebaan-H6-weg, het dorp benaderen. Het verkeer vanaf de Hoeksebaan krijgt met de H6 behalve de huidige ontsluiting Prins Hendrikweg-Cordesstraat een extra entree, de Harwichknoop. Op de Harwichweg, een noord-zuidverbinding, komen de verkeersstromen elkaar tegen. Daarmee wordt de Harwichweg een belangrijker en meer centrale plek voor Hoek van Holland.

Op de noord-zuidverbindingen komen zij elkaar tegen. Het is zowel een uitdaging als een kans om op deze plekken een goede verweving of ontbinding van de verschillende verkeersstromen te creëren.

Het dynamische Verkeerscirculatieplan (VCP) voor stranddagen dat wordt opgesteld, maakt daarmee al een begin door de verschillende verkeersstromen in Hoek van Holland te organiseren en te ordenen: strandverkeer, bestemmingsverkeer dorp, en aan- en afvoer Stenaline (extern verkeer).

Vanuit toeristisch-recreatief perspectief is het wenselijk naar een optimale situatie voor het aantal parkeerplaatsen in de openbare ruimte te kijken. De meningen hierover zijn verdeeld. Er bestaat nog grote onzekerheid over de werkelijke effecten op de parkeerbehoefte van ontwikkelingen, zoals de Hoekse Lijn, en het vergroten van de toeristische attractiewaarde van Hoek van Holland. Vooralsnog wordt daarom terughoudend omgegaan met het opheffen van parkeerplaatsen, maar in het Verkeerscirculatieplan zullen de nieuwe ruimtelijke plannen

daarbij in ogenschouw worden genomen. Op basis van het uiteindelijke programma van functies in het gebied moet worden beoordeeld hoeveel parkeerplaatsen in de toekomst noodzakelijk zijn en welke effecten zullen optreden indien betaald parkeren nabij het strand opnieuw zou worden ingevoerd.

Aanvullend is het de vraag of de behoefte aan parkeerplaatsen ook daadwerkelijk in de nabijheid van de attractiepunten opgelost kan worden, of dat een tijdelijke voorziening op piekmomenten een oplossing kan bieden, of dat alsnog gedacht kan worden aan bv. een P&R-voorziening op grotere afstand.

Kansen en ambities

1. Parkeercapaciteit strand beter benutten en gebruiken:
 - studie naar overloopgebieden;
 - geen overloop parkeerlocaties in het dorp en tussen de strandboulevard en het dorp (Unicum en Langeweg).
2. Strandverkeer structureren: duidelijke route met minder zoekverkeer.
3. Oost-westverbindingen: fietsverbindingen beter maken, route tussen dorp en strand versterken. Belangrijke hoofdroutes: elke verbinding is continu, met eigen kwaliteit en sfeer:
 - bosroute,
 - dorpsroute,
 - polderroute,
 - waterkantroute.
4. Noord-zuidverbindingen:
 - scheiding verkeersstromen en logica/identiteit bepalen;
 - verkeersveiligheid en oversteekbaarheid in twee fases realiseren.
- 3 + 4: Zorgen ervoor dat er diverse rondwandelingen ontstaan vanuit het dorp naar het strand, de polder en de Waterweg. Maar ook vanuit de twee toekomstige metrohaltes.

5. Dorp naar het strand brengen en vice versa:
 - verbindingen helen;
 - versterken fietsverbinding door het dorp over de Cordesstraat.
6. Comfortabele en flexibele (mobiele) fietsvoorzieningen bij de strandopgangen.
7. Verblijfsfunctie/hotel Stenaline-terminal: meer verblijfskwaliteit en interactie met dorp (uitzwaaien).
8. Strandboulevard: kwaliteitsslag parkeren en verblijfskwaliteit met extra functies.
9. Koningin Emmaboulevard: kwaliteitsslag oevers, park en camperplekken.
10. Mogelijkheid voor extra halte lightrail onderzoeken indien gewenst op de lange termijn.

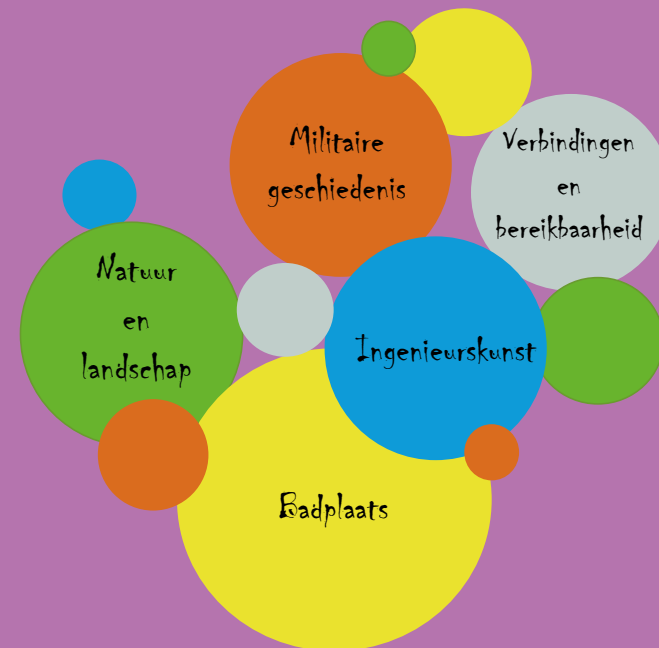
Vijf Pijlers

KLEURRIJK HOEK VAN HOLLAND

VIERSEIZOENENBADPLAATS MET VIJF UNIEKE PIJLERS

Vierseizoenen Badplaats Hoek van Holland

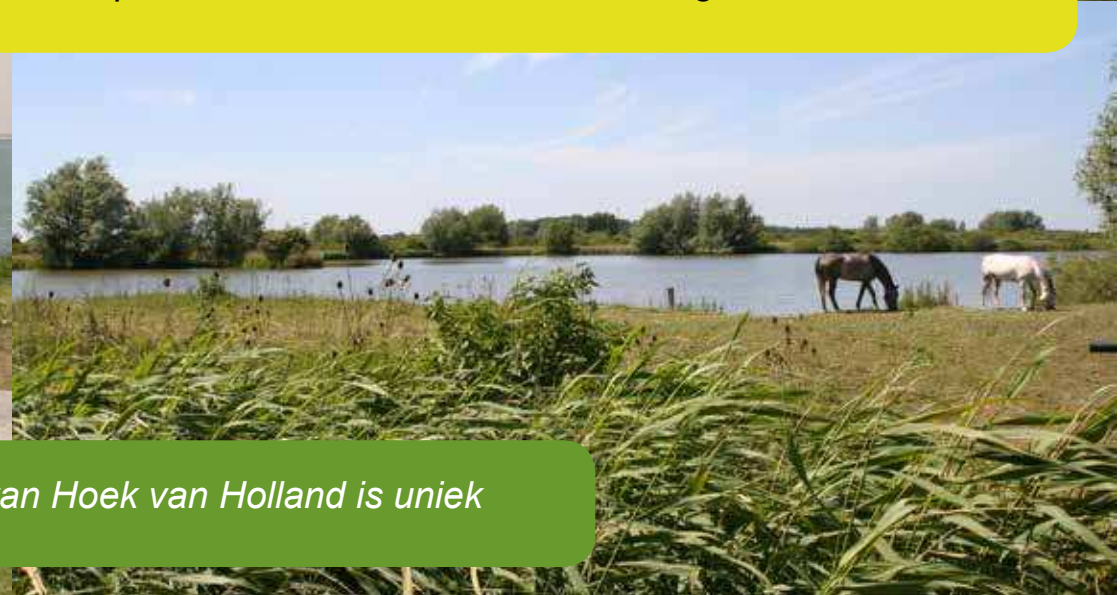

Kleurrijk Hoek van Holland

Er liggen volop kansen om bestaande voorzieningen uit te bouwen

De ligging van Hoek van Holland is uniek

De lightrailverbinding maakt Hoek van Holland beter bereikbaar en aantrekkelijk voor toeristen

Hoek van Holland biedt pareltjes van Nederlandse ingenieurskunst

De militaire geschiedenis van Hoek van Holland is vanuit toeristisch perspectief zeer waardevol

Hoek van Holland is in trek bij levensgenieters

Vierseizoenen Badplaats Hoek van Holland

3. Het perspectief en concrete stappen

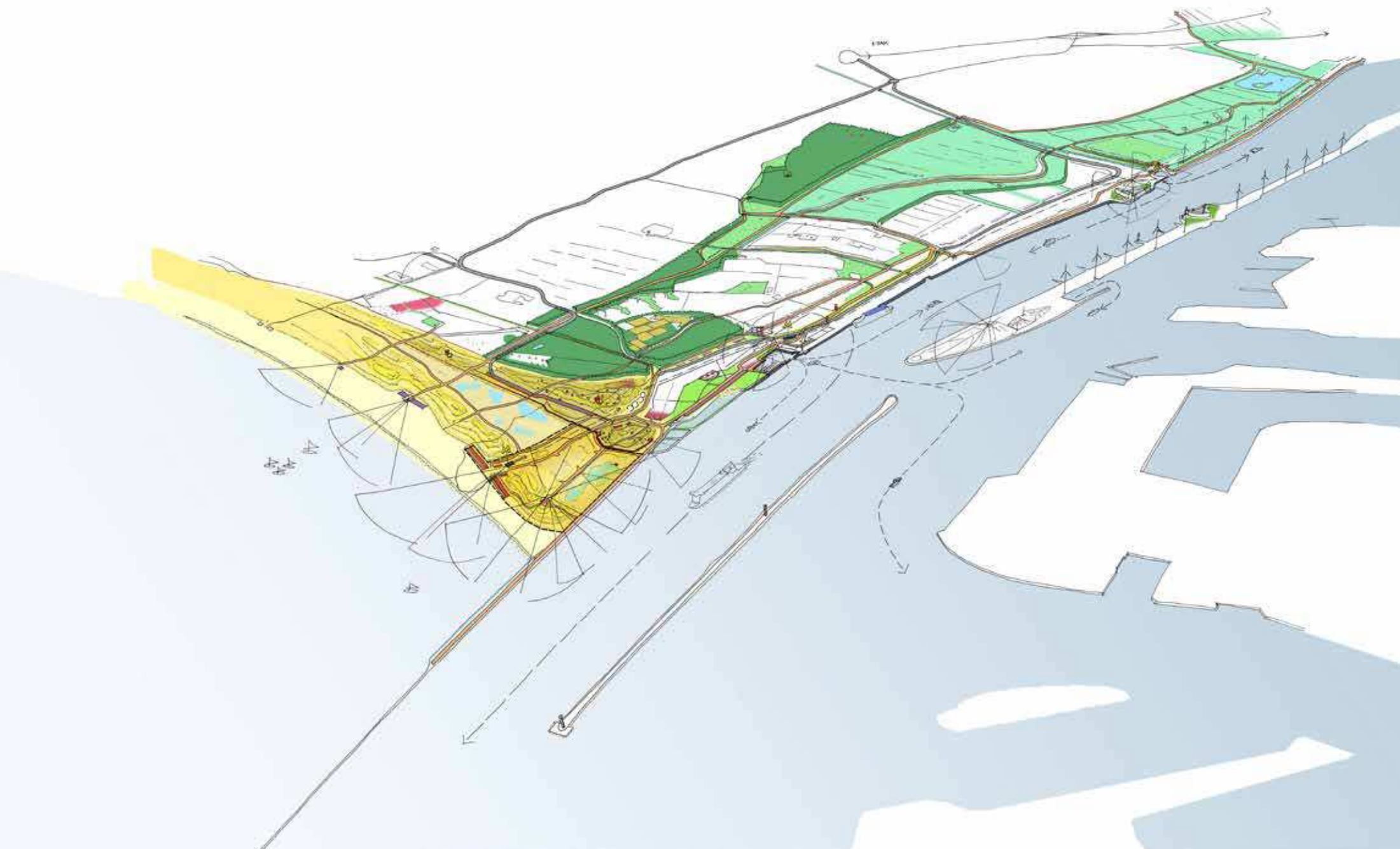
Werken aan een vierseizoenenbadplaats vraagt om meer samenwerking vanuit de verschillende pijlers.

De bevindingen uit de voorgaande hoofdstukken vormen gezamenlijk het toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland. De ambitie is verbeeld in de perspectiefkaart voor Hoek van Holland. In dit hoofdstuk wordt het (ontwikkel)perspectief voor vijf deelgebieden concreter in beeld gebracht.

De kansen die volgen uit de verschillende pijlers en kaarten in hoofdstuk 2, komen samen in deze vijf deelgebieden. Zo wordt concreet zichtbaar hoe de ambities door bundeling van krachten werkelijkheid kunnen worden. Concretisering vraagt om samenwerking tussen ondernemers, bewoners, partijen en de gemeente Rotterdam. Dit toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief voor Hoek van Holland is

een uitnodiging aan alle betrokken partijen om met elkaar in gesprek te gaan over de invulling van de geschetste ambities en kansen. De onderstaande opdeling in vijf deelgebieden helpt daarbij.

Ook hiervoor geldt dat de conclusies in belangrijke mate zijn gebaseerd op wat ondernemers en bewoners van Hoek van Holland zelf in bijeenkomsten naar voren hebben gebracht, en op gesprekken met natuur- en landschapsorganisaties en hogere overheden, en op adviezen die zijn uitgebracht door studenten van de Hogeschool Rotterdam.

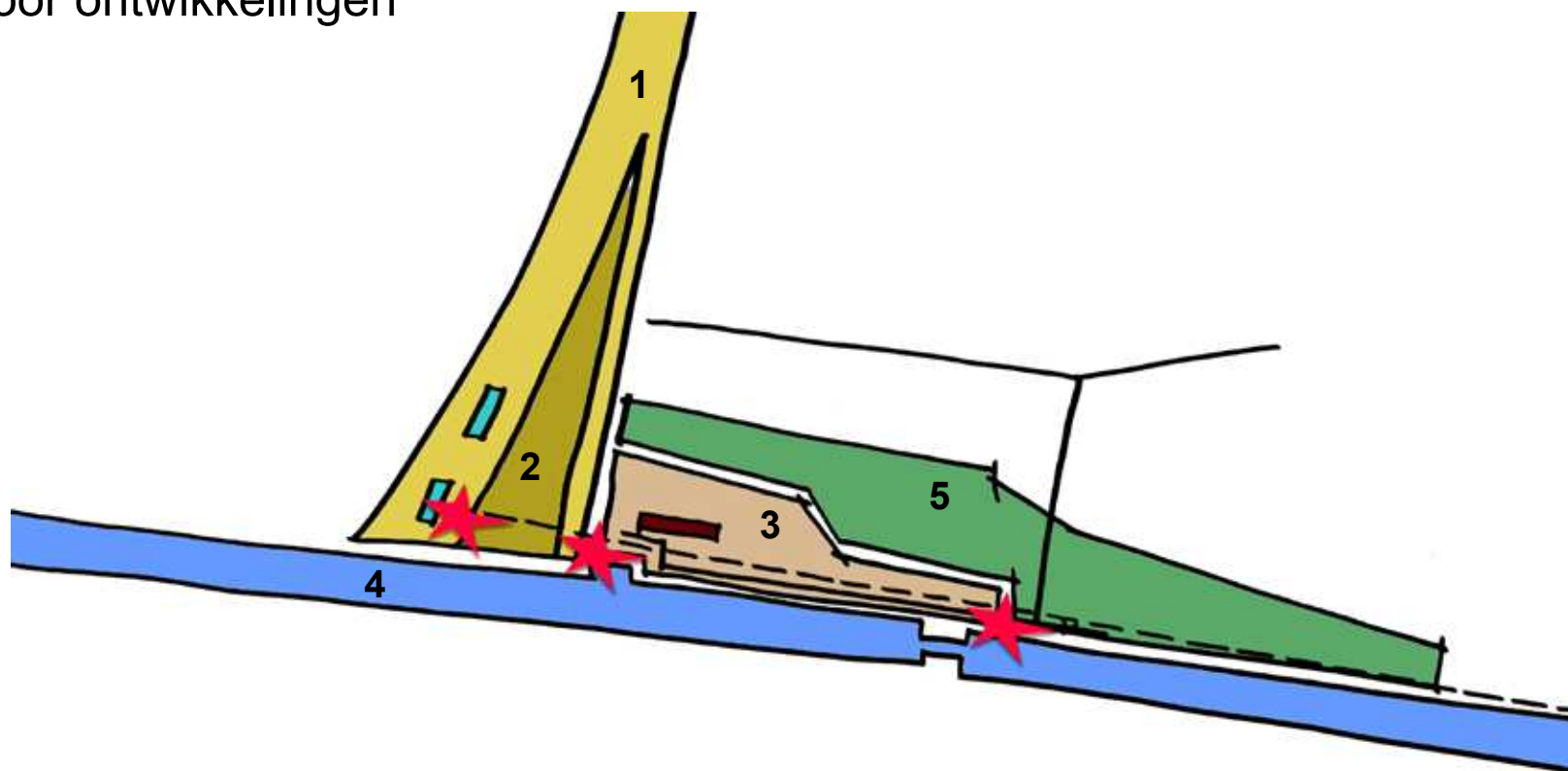

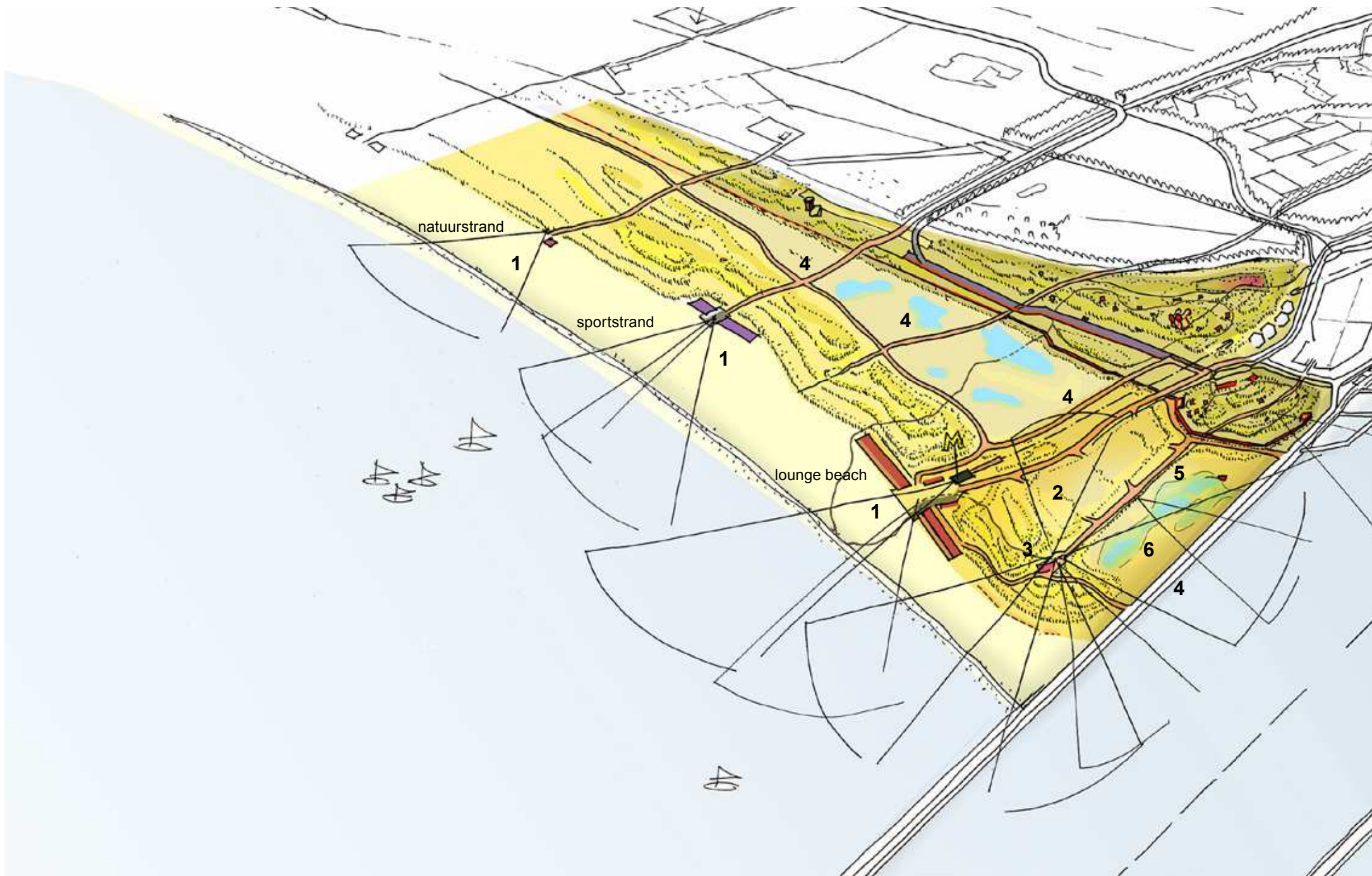
Perspectiefkaart

Vijf deelgebieden

1. De Hollandse Duinen van de Hoek
2. Verdedigingspark
3. Dorp
4. Ingenieurskunst en Nieuwe Waterweg
5. Park en polder

★ Cruciale plek voor ontwikkelingen

3.1 De Hollandse Duinen van de Hoek

Dit gebied is en blijft het brandpunt van toeristisch Hoek van Holland. Het strand, de Noorderpier en de Hollandse Duinen zijn de toeristische 'kroonjuwelen'. Het gebied leent zich bij uitstek voor natuurbeleving, met oog voor natuurwaarden, in de oude en nieuwe duinen, de nattere, lagere delen, de duinvalleien. Het landschap (strand, zee en duinen) is dan ook het belangrijkste bindende uitgangspunt voor verdere ontwikkelingen. Die ontwikkelingen krijgen een grote impuls met de komst van de metrohalte op het strand. Er ontstaat een unieke situatie: de recreant wordt met het openbaar vervoer tot op het strand gebracht. De voorpret begint al zodra je vanuit de metro de duinen ziet. Je stapt uit en kunt direct het strand oplopen. Geen andere strandbestemming in Nederland kan daarmee concurreren. Voor dit gebied is het zoeken naar de balans; nieuw recreatief gebruik en ontwikkelingen gaan hand in hand met natuurontwikkeling. Een goede natuurbescherming: door meer (betalende) bezoekers te trekken, kan er ook meer aan natuurbescherming gedaan worden. Ontwikkelen is tevens een goede natuurbescherming, door juist gebruik te maken van de (betalende) bezoeker.

Dit Hollandse Duinengebied is een uniek en waardevol landschap van de hoger gelegen slagen, duinen en de lager gelegen duinvalleien parallel aan de kust. De natuur geeft ruimte, prachtige vergezichten en om die reden is het van groot belang de hogere duinen vrij te houden van bebouwing en de natuur haar gang te laten gaan.

De aantrekkingskracht van dit deelgebied blijkt onder andere uit de hoge bezettingsgraad van de Landal Beach-vakantiehuisjes die in 2016 op het strand zijn geplaatst. Er ontstaat een combinatie van dag- en verblijfsrecreatie die een positief effect heeft op het gebruik van alle recreatieve voorzieningen in Hoek van Holland.

De ervaring van het landschap (strand, zee en duinen) is voor dit deelgebied het belangrijkste uitgangspunt. Met programmatische toevoegingen en nieuwe structuren (voet- en fietspaden) is versterking mogelijk van de

landschappelijke beleving, de natuur en het recreatief netwerk. De fiets- en wandelroutes starten bij het metrostation + fietsverhuur, dat als het ware de poort naar het Hollandse Duinengebied vormt.

Er is nu een sterk verschil qua landschap aan de noord- en zuidzijde van de Badweg. De zuidzijde bestaat uit niet meer dan wat verschillende landschappelijke fragmenten. Voor de zuidwesthoek streven we naar een doorlopend herkenbaar landschap tot aan de Nieuwe Waterweg. Dit mogelijk gecombineerd met de ontwikkeling van verblijfsrecreatie met respect voor het duinlandschap. De verschillende natuurtypen (strand, nieuw duin, vallei, oude duinen) worden versterkt en het landschap gestructureerd met nieuwe paden/verbindingen.

Ontwikkelmogelijkheden

Deelgebied de Hollandse Duinen van de Hoek biedt verschillende ontwikkelmogelijkheden. Onderstaand een overzicht van reeds in gang gezette of geplande activiteiten.

1. De strandopgangen

Hoek van Holland heeft drie verschillende strandopgangen en die liggen in het Hollandse Duinengebied:

1. Strandopgang Badweg met metrostation, lounge beach
2. Strandopgang Rechtestraat en Zeetoren, sportstrand
3. Stuijkenszand, natuurstrand

De drie stranden bieden verschillende ambities en sferen en trekken andere typen bezoekers. Het is zaak om in de verdere ontwikkeling aansluiting te vinden bij die verschillen. Daarvoor ontwikkelt de gemeente Rotterdam een beeldkwaliteitsplan dat de karakters verschillen en ambities beter in beeld gaat brengen.

De strandopgangen liggen grotendeels in het Hollandse Duinengebied. Nieuwe ontwikkelingen worden getoetst

aan de Flora- en Faunawet, de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Provinciale Milieuverordening. De status van het gebied vraagt om een terughoudende opstelling ten aanzien van nieuwe leisure-activiteiten in het duingebied en de toename van de gebruiksintensiteit van de duinovergangen.

2. Kwalitatieve verblijfsrecreatie in de duinen

Op de meest kunstmatige plek in de duinvallei (op de plek waar nu ook het parkeerterrein ligt), tussen de Badweg en de Waterweg, kan in de toekomst verblijfsrecreatie ontwikkeld worden; verblijfsrecreatie met een natuurlijke inrichting is wenselijk, passend bij het Nationaal Park Hollandse Duinen. Dit biedt een aantrekkelijk perspectief vanwege de locatie in de duinen met het strand, met de Waterweg, het Verdedigingspark en voorzieningen op loopafstand, slim gecombineerd met parkeren uit het zicht.

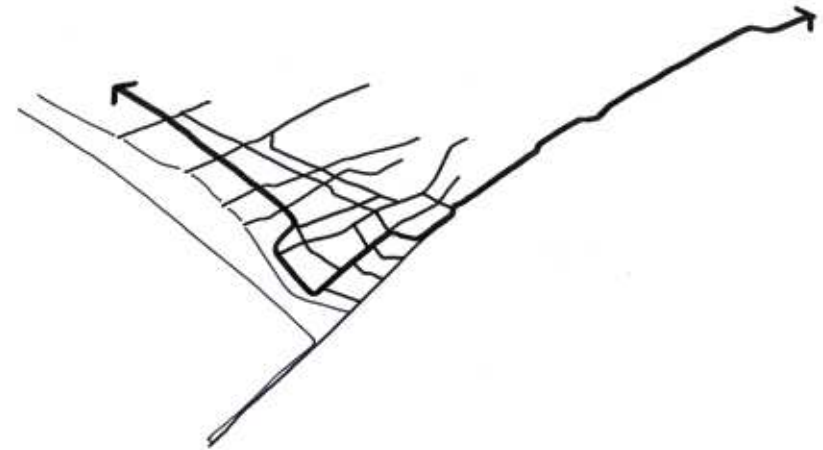
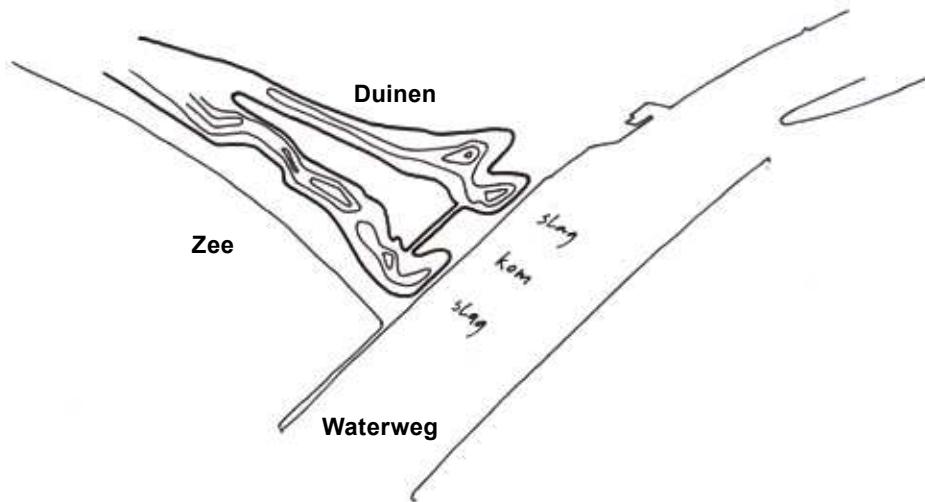
3. Nieuwe icoon op het hoge duin

Hier op de duin liggen kansen voor een nieuwe ontwikkeling. Een paviljoen op het hoogste duin met uitzicht op de Waterweg, de Maasvlakte, de duinen en de zee, is een potentiële attractie op zichzelf. De eyecatcher voor Hoek van Holland, een bijzondere strandtent, paviljoen of bezoekerscentrum op het duin.

4. Versterken oost-westroutes

De gewenste verbetering van de bereikbaarheid krijgt een enorme impuls met het nieuwe metrostation op het plein bij het strand. Aanvullend is versterking van de oost-westroute voorzien met aanpassing van de Badweg als de centrale verbinding tussen dorp en strand, een route door het duingebied aan de rivierkant als verbinding tussen het Verdedigingspark en het toekomstig paviljoen op het nieuwe duin, en ten slotte de pier, als recreatieve route vanaf het dorp naar de zee langs de Waterweg. Maar ook de routes vanuit de polder naar het strand zijn essentieel. De noord-zuidfietsroute langs de kust loopt langs het plein en de Panorama-locatie.

Basis voor de ontwikkelingen in de Zuidwesthoek

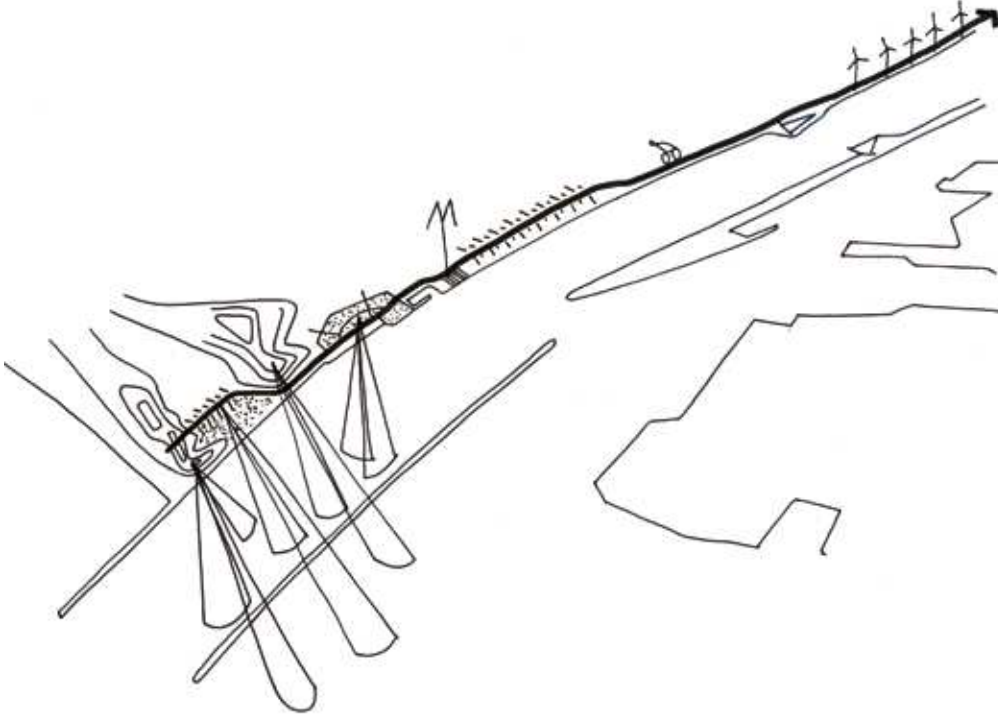

1 Leesbaar landschap

- afwisseling van slagen en kom (hoger duin en natte vallei)
- slagen en kom tot aan de Waterweg
- Nationaal Park Hollandse Duinen tot aan de Waterweg

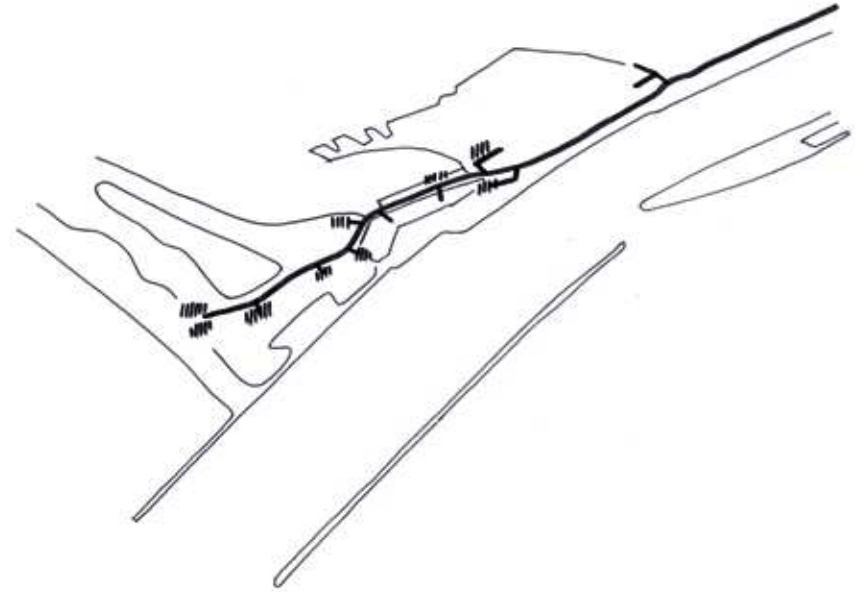
2 Realiseren van een fijnmazig langzaam verkeer netwerk

- Noord - Zuid richting: Nationaal Park Hollandse Duinen tot aan de Waterweg samen met fiets- en wandelroutes
- Oost - West richting: Hoek van Holland dorp optimaal verbonden met de zee

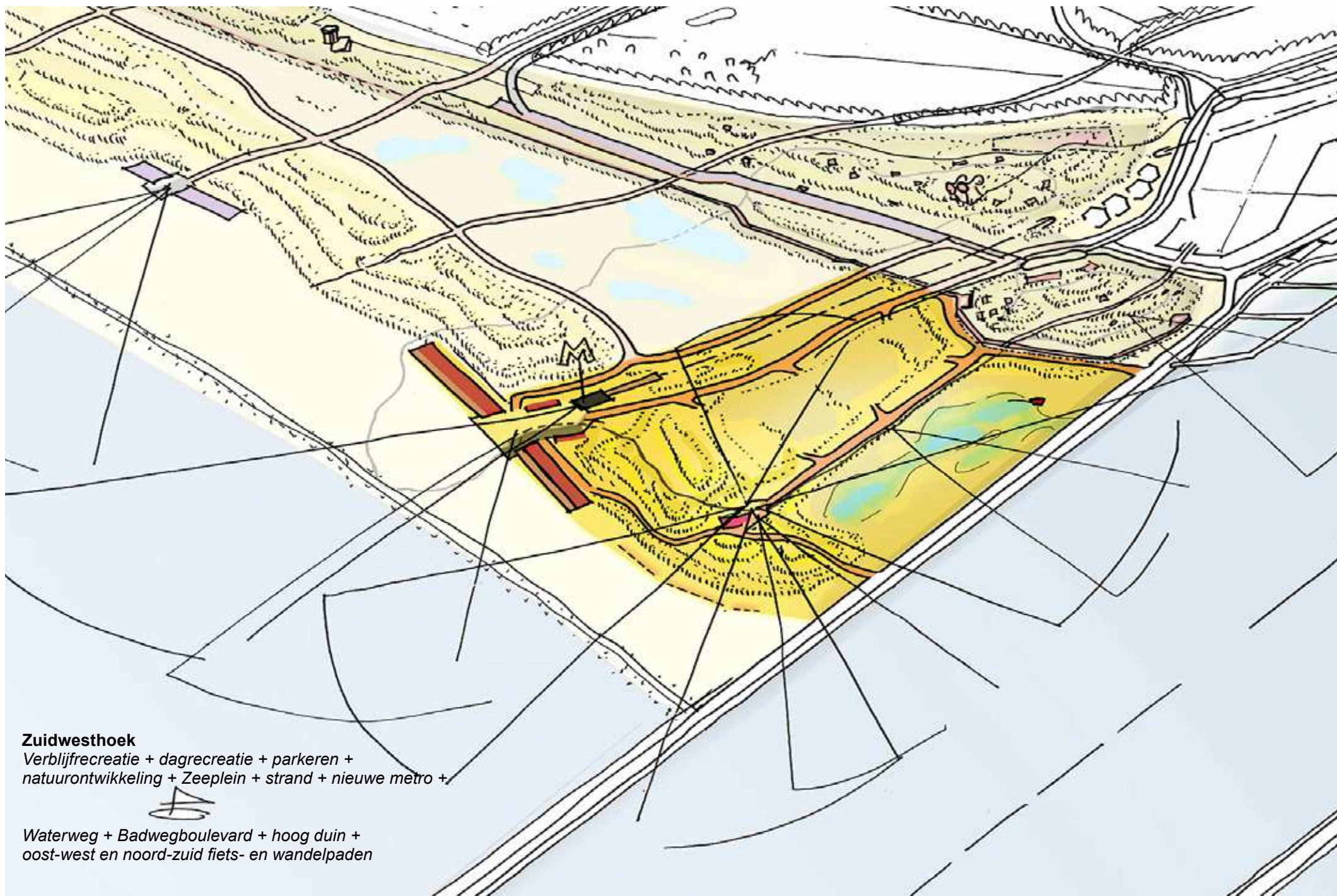
3 Waterkant route

- de koppen van de slagen en het groene strand als landschappelijke/natuurlijke beëindiging van de regionale fietsroute uit Rotterdam
- de Rivierkant en de koppen van slagen als tribune met uitzicht op de havens en de Waterweg (ingenieurskunst)
- contrast tussen de ingenieurskunst en de natuur versterken!

4 Ruggegraad voor ontwikkeling

- de Badweg - de Strandweg (aansluitend op de Langeweg) als ruggegraad voor stedelijke ontwikkelingen en verblijfsrecreatie

Zuidwesthoek

*Verblijfrecreatie + dagrecreatie + parkeren +
natuurontwikkeling + Zeeplein + strand + nieuwe metro +*

*Waterweg + Badwegboulevard + hoog duin +
oost-west en noord-zuid fiets- en wandelpaden*

De Rechtestraat is sinds kort opgeknapt en voor het dorp een mooie aantrekkelijke oostwest route naar het strand.

5. Wandelpanorama/Panorama-locatie

De Rivierkant zal in de toekomst de wandel- en fietspromenade tussen het Verdedigingspark en het strand worden. De Rivierkant ligt hoger dan de Waterweg. Hier heeft de bezoeker (recreant) een prachtig uitzicht op de Waterweg en de Maasvlakte.

6. Nieuwe natuur

Op verschillende plekken wordt de huidige natuur versterkt (tussen de Natura 2000 grens en de Waterweg). Dit dient tevens als anti-verstuivingsmaatregel. Met het bouwen van nieuwe natuur wordt de landschappelijke beleving tot aan de Waterweg versterkt. Het Groene strand wordt natuur met daarin een natte duinvallei, die aansluit op het laaggelegen duingebied ten noorden van de Badweg. Er ontstaat een nieuw natuurgebied dat voor wandelaars toegankelijk is via nieuwe paden.

7. Kruispunt Strandweg-Strandboulevard

Er zijn nog geen concrete plannen, maar op dit kruispunt bestaat de mogelijkheid om het gebied naar een andere functie en ontwikkeling om te vormen. Een hotel, hotelappartementen in combinatie met aanvullende recreatieve voorzieningen (bijvoorbeeld wellness, B&B, restaurant, brasserie). Er is ruimte om een samenwerking aan te gaan met het Jagershuis en bunkers, het Reddingsmuseum en het Atlantikwallmuseum. De 'oude kantine' en het 'badhuis', zoals het door de Duitsers is neergezet, zouden een mooie metafoor kunnen zijn voor de functies in een eigentijdse nieuwe vorm. Ook kan een link gezocht worden met de bunkers in het Voorduin (sauna, wellness) en de Unicum-locatie.

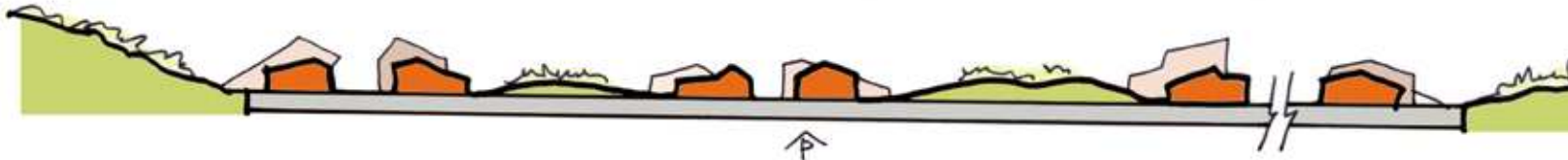
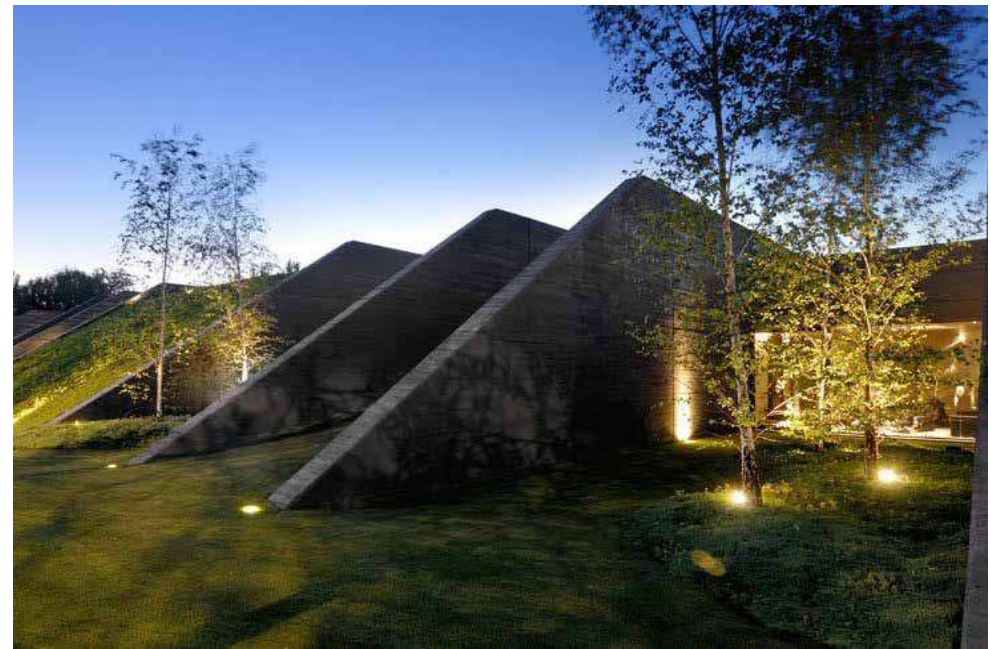
Voor de zuidwest hoek van de Hollandse Duinen van Hoek van Holland is door de gemeente Rotterdam in een eerder stadium een visiekaart ontwikkeld (zie bijlage 2). Deze kaart is volledig doorvertaald en uitgewerkt in de perspectiefkaart (zie bijlage 3) op pagina 80 en 81.

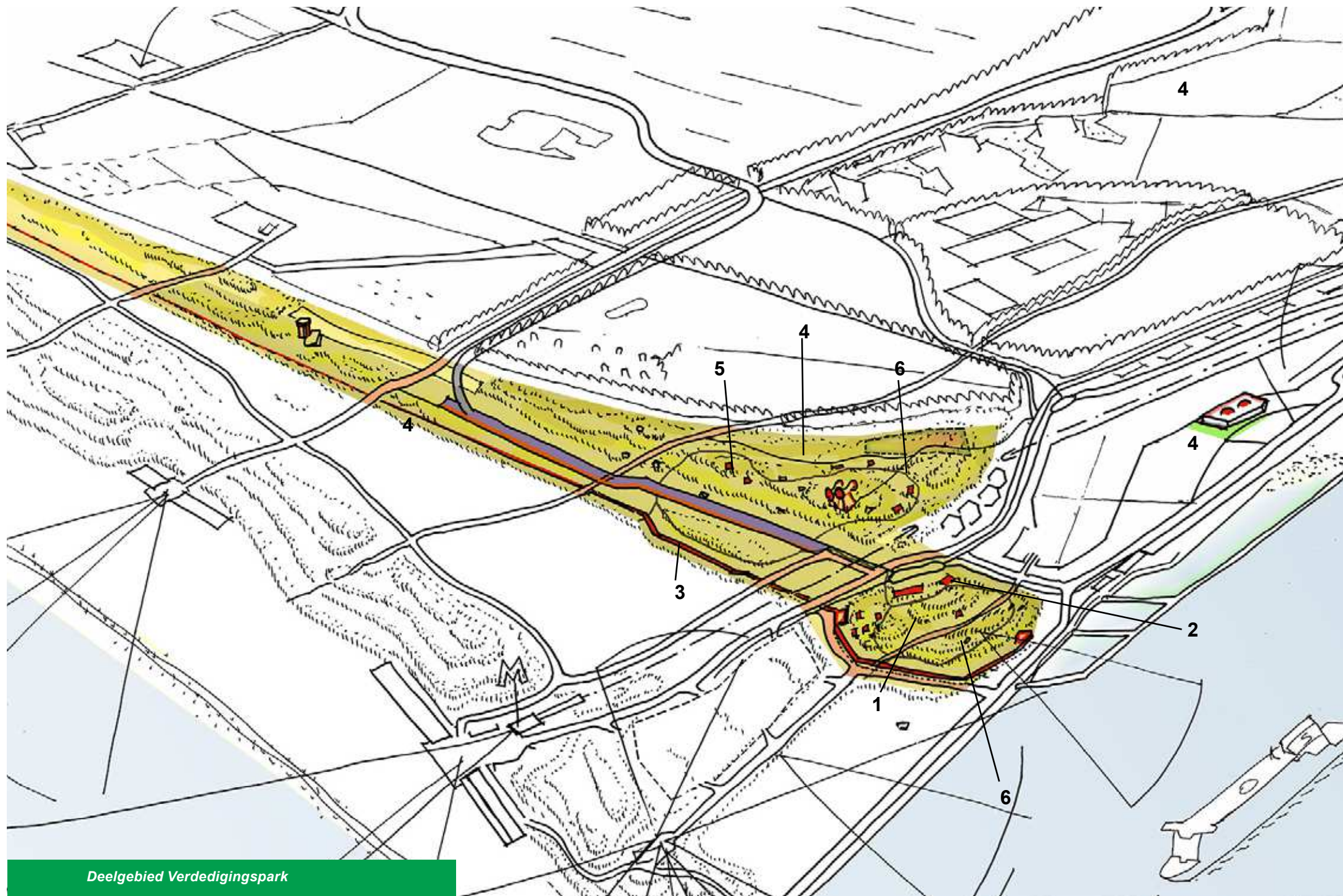
Deelgebied Zuid-West

Welke ambitie streeft de gemeente na, samen met partijen?

De Hollandse Duinen van de Hoek				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
Zuidwesthoek				
Aansluiten bij Nationaal Park Hollandse Duinen	Gemeente			Nee
Aanleg metro – doortrekking	Gemeente		loopt	Ja
Planvorming IP's Hoekse lijn 3x	Gemeente		loopt	Ja
Aanleg inrichtingsplannen Hoekse Lijn 3x	Gemeente		in voorbereiding	Ja
Badweg opnieuw inrichten	Gemeente			Nee
Realisatie zuidelijke toegangspoort / bezoekerscentrum Hollandse Duinen	Gebiedsbeheerder	Gemeente, NPHD		Nee
Rivierkant opnieuw inrichten	Gemeente / ontwikkelaar			Nee
Oost-westwandelpaden	Gemeente			Nee
Noord-zuidfietspad	Gemeente			Nee
Realisatie vakantiewoningen Zuidwesthoek	Ontwikkelaar	Gemeente, RWS	oriëntatiefase loopt	Nee
Nieuwe buitenruimte in dit gebied; aanleg en verbetering van diverse wandel- en fietspaden	Ontwikkelaar	Gemeente, RWS		Nee
Ontwikkeling oever Waterweg en de pier opgeknapt en veilig toegankelijk gemaakt	Gemeente	RWS		Nee
Uitkijktoren bij het Ketelhuis	Gemeente		oriëntatiefase loopt	Ja
Groene strand nieuwe natuurontwikkeling en paden	Gemeente en RWS			Deels
Herinrichtingsplan Schelpweg	Gemeente		nagenoeg afgerond	Ja
1 strandtent zomerperiode op strandopgang Stuijkenszand	Initiatiefnemer		oriëntatiefase loopt	Ja
Trimparcours strand Rechtestraat	strand Rechtestraat			
Rechtestraat en Zeetoren: outdoor-activiteiten en NME-educatie	strand Rechtestraat			
Camperparkeerplaatsen Recreatieoord	Gemeente		loopt	Ja
Beeldkwaliteitsplan stranden, sferen en programma	Gemeente			Ja
Hoek van Holland Strand station: programma, hotel, horeca, strandfaciliteiten	Gemeente			Nee

Deelgebied Verdedigingspark

3.2 Verdedigingspark

Dit gebied onderscheidt zich doordat de beleving van natuur en landschap gecombineerd kan worden met die van de militaire geschiedenis. De geschiedenis van bunkers en Atlantikwall is nu alleen zichtbaar in de vorm van verloren relictten in het gebied. Deze gaan meer onderdeel uitmaken van het landschap. Bunkers worden gedeeltelijk uitgegraven en toegankelijk gemaakt met nieuwe paden. Een wandelpad langs het verdedigingslint. Door deze cultuurhistorische landmarks open te stellen en/of van nieuwe functies te voorzien (B&B in de bunker, optoppen van bunkers), worden zij beleefbaar.

Versterking van de aantrekkingskracht van dit gebied kan worden gerealiseerd door de verhalen achter de verschillende verdedigingswerken in kaart te brengen en met elkaar te verbinden. Er ontstaat dan een thematische aanpak, waarbij het thema 'Verdediging' een bezoekersdoel op zich kan worden.

In dit gebied is de kracht de kwaliteit van natuur en landschap, terwijl ook de kwaliteiten van het aanwezige militair complex het gebruik daarvan beperken. De cultuurhistorie versterken met oog voor landschap en natuur. Het gebied is grotendeels Natura 2000-gebied. Het Zuid-Hollands Landschap is een (beherende) private partij en ondervindt nu veel overlast als gevolg van oneigenlijk gebruik. In potentie kunnen liefhebbers van zowel flora en fauna als van cultureel erfgoed hun hart ophalen.

Ontwikkelmogelijkheden

Deelgebied Verdedigingspark biedt verschillende ontwikkelmogelijkheden. Onderstaand een overzicht van reeds in gang gezette of geplande activiteiten.

1. Verdedigingspark en Fort 1881

De exploitant van het Fort 1881 ziet kansen in de exploitatie van het naastgelegen Marechausseegebouw. De gemeente stimuleert het behoud van de functionele eenheid van het Fort 1881 en het Marechausseegebouw en neemt graag een faciliterende rol in. In samenwerking met stakeholders op het gebied van cultureel erfgoed kan het door het Rijk aangedragen idee van een Verdedigingspark worden uitgewerkt. Voor het idee van het Verdedigingspark zal de gemeente de samenwerking zoeken met in het gebied aanwezige instellingen, ondernemers en particulieren die hierover willen meedenken. Omdat de ontwikkeling van het Verdedigingspark tot een zelfstandig bezoekersdoel te ondersteunen, wordt gedacht aan een speciale website, waarin de verschillende objecten, de geschiedenis en toeristisch bezoek aan elkaar worden verbonden. Op zoek naar investeerders, musea en samenwerking uitbouwen, congres en/of vergaderruimte, horeca en/of B&B in de militaire objecten.

2. Musea

De musea hebben ieder voor zich een beperkte aantrekkingskracht. Organisatorische en thematische samenwerking (professionalisering) kan de vindbaarheid verbeteren en de aantrekkingskracht versterken.

3. Atlantikwall

Het verhaal van de Atlantikwall kunnen we zichtbaar maken door deze vrij te graven en verder te ontsluiten door de geschiedenis van deze verdedigingslinie in beeld te brengen. De doorsnijding van de Hoekse Lijn is een eerste

moment waarop concreet zal moeten worden nagedacht op welke wijze dit cultuurhistorisch object zichtbaar gemaakt kan worden en hoe de continuïteit van de lange lijn herkenbaar blijft in het landschap.

4. Wandelroutes langs militair erfgoed

In samenwerking met bijvoorbeeld de VVV Rotterdam kunnen wandelroutes langs militair erfgoed worden uitgezet. Met bijvoorbeeld RET of NS, NP Hollandse Duinen en VVV kunnen deze wandelroutes worden gekoppeld aan ov-dagtrips die alle starten bij het nieuwe metrostation. Wandelingen van station naar station langs militair erfgoed en prachtige landschappen.

5. Bunkers

Het verhaal over het doel, de bouw en het gebruik van de bunkers biedt een dankbaar thema voor aantrekkelijke wandelroutes. Daarnaast kan hergebruik van bunkers (bijvoorbeeld als bed & breakfast, een museum, een verblijfsfunctie, historische functie) nieuwe aantrekkingskracht aan dit gebied toevoegen. De bunkers liggen op diverse plekken. De mogelijke nieuwe functie varieert per locatie.

6. Vinetaduin, Vafamil en Voorduin

De voormalige Vafamil-camping heeft niet de status van Natura 2000-gebied, maar is wel omsloten door Natura 2000-gebied. De voormalige camping leent zich goed voor natuurontwikkeling en maakt landschappelijk onderdeel uit van het Vinetaduin. De voormalige camping staat sinds enige tijd te koop.

Daarnaast probeert de gemeente een bemiddelende rol te spelen bij de financiering van het beheer van de gronden door de provincie Zuid-Holland. De Vafamil-camping en het Vinetaduin maken deel uit van het nieuwe bestemmingsplan

van de gemeente, waarin de beperkte mogelijkheden voor recreatief medegebruik van het gebied kunnen worden vastgelegd.

Een deel van de voormalige camping kan worden ingericht als natuurgebied. Op een ander gedeelte kan een sober en kleinschalig kampeerterrein worden ingericht. Ook zijn glamping (vormen van luxe kamperen) en een camperplaats als potentiële gebruiksmogelijkheden genoemd. Met de juiste invulling kan worden tegemoetgekomen aan de wens om de overnachtingsmogelijkheden in Hoek van Holland kwantitatief en kwalitatief te versterken. Wellicht kan de Troposcatter beter toegankelijk en zichtbaar worden gemaakt door het onderdeel te maken van een wandelroute door het duin.

Door beperkt recreatief medegebruik (camping met BunkBed) van het Vafamil-terrein toe te staan, alsmede door een klein deel van het bunkercomplex in te richten als verblijfsaccommodatie, kan niet alleen een bijdrage worden geleverd aan de financiering van het beheer van het gebied, maar ontstaat ook een vorm van sociale controle die kan bijdragen aan de hoofddoelstellingen voor het gebied. Op zoek naar een gezinsnatuurcamping in het Verdedigingspark in de duinen. Vanaf de metrohalte, de camping en de musea moet het mogelijk worden een rondje/route te lopen langs de bunkers door de duinen en neer te strijken voor een kop koffie aan de Waterweg of in de strandtent.

DEELGEBIED Verdedigingspark				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
Verdedigingspark; concept uitwerken door professioneel bureau dwz inventariseren welke objecten onder Verdedigingspark vallen, advies hoe objecten behouden en evt nieuwe functie geven en hoe objecten ruimtelijk gezien aan elkaar verbinden. Advies over marketing Verdedigingspark	Gemeente	diverse	loopt	Ja
Faciliteren samenbrengen van het Fort 1881 en het Marechausseeterrein	Fort 1881 en gemeente	Gemeente	loopt	Ja
Organisatie van een betere toegankelijkheid en bekendheid van de militaire geschiedenis	Diverse partijen	Gemeente		Nee
Atlantikwall-project en Hoekse Lijn	Gemeente		planfase loopt	Nee
Atlantikwall zichtbaar maken	Gemeente			Nee
Bunkers in Oranjabonnen betrekken in route	ZHL			
Masterplan Vinetaduin	ZHL			
Losse militaire objecten verbinden middels routing	Gemeente			Nee
Uniforme bebording met informatie langs de route	Gemeente			Nee
Programmering bunkers-breed	Diverse partijen			Nee
Overdracht Vafamil-camping aan ZHL	Gemeente ZHL, Rijk			Ja

Welke ambitie streeft de gemeente na, samen met partijen?

Deelgebied Dorp

3.3 Dorp

Het dorp ontwikkelt zich onder invloed van een betere bereikbaarheid en toenemende aantrekkingskracht van Hoek van Holland als geheel tot centrale plek, waar toeristen een hoog voorzieningenniveau aantreffen en waar tijdelijke evenementen en gebeurtenissen voor extra bezoekers zorgen. Het Brinkplein wordt een aantrekkelijke verblijfsplek. Inwoners profiteren van de opwaardering van het voorzieningenniveau.

Hoge kwaliteit, passende profilering en aandacht voor diverse doelgroepen vormen de basis voor maatwerk. De gemeente brengt een nieuw bestemmingsplan in procedure. Initiatieven die moeten leiden tot nieuwe verblijfsaccommodaties, worden aan de markt overgelaten.

Ontwikkelmogelijkheden

Deelgebied Dorp biedt verschillende ontwikkelmogelijkheden. Onderstaand een overzicht van reeds in gang gezette of geplande activiteiten.

1. Oude Hoek

Dit deelgebied onderscheidt zich door zijn bijzondere potentie op de thema's Militaire geschiedenis en Ingenieurskunst. In of vanuit dit deelgebied zijn de drie lagen (19e eeuw, Tweede Wereldoorlog en Koude Oorlog) uit de militaire geschiedenis van het dorp te voet bereikbaar. Oude Hoek kan meeliften op de ontwikkeling van het Verdedigingspark.

Voor het deelgebied zelf gelden verschillende randvoorwaarden. Door het gebied loopt de primaire waterkering. De milieuzonering rond het haven- en industriegebied legt beperkingen op aan de ontwikkelmogelijkheden. Een zone van veertig meter vanaf de oever moet worden vrijgehouden van nieuwe bebouwing, en tot tweehonderd meter uit de vaargeul geldt dat nieuwe gebruiksfuncties moeten worden beoordeeld op

veiligheidsrisico's. Verder moet de naastgelegen woonwijk gevrijwaard blijven van extra parkeerdruk die het gevolg kan zijn van leisure-ontwikkelingen.

2. Unicum

Op dit moment wordt dit gebied vooral bezocht vanwege de reeds aanwezige horeca. Het is tevens een verkeersknooppunt. Tegen de rand van dit gebied bevinden zich ook bunkers en objecten van de Atlantikwall, het Reddingsmuseum en Veerdienstmuseum, in de nabijheid, het Atlantikwall Museum. De locatie heeft de potentie om een doelgroep te bedienen die langer dan een dag in Hoek van Holland zou willen verblijven.

Hier kan gedacht worden aan de ontwikkeling van een mix van wonen en verblijf (vakantieappartementen of kleinschalig hotel), waarbij gezocht kan worden naar combinaties met voor het dorp relevante maatschappelijke voorzieningen. Hierbij valt onder meer te denken aan een zwembad, wellness.

Uitgangspunt is ook hier dat nieuwe ontwikkelingen een bijdrage moeten leveren aan de diversificatie van het leisure-aanbod en maatschappelijk meerwaarde moeten hebben voor het dorp. De gemeente wil realisatie van nieuwe verblijfsaccommodatie, onder die voorwaarden, faciliteren.

3. Koningin Emmaboulevard

Langs de Koningin Emmaboulevard wordt volop gepicknickt en gerecreëerd. De Koningin Emmaboulevard is nu vooral interessant als parkeerplaats met uitzicht op de Nieuwe Waterweg. De Koningin Emmaboulevard is in potentie een plek die intensiever gebruikt kan worden en waar het militaire erfgoed ingezet kan worden om de recreatieve aantrekkingskracht van het gebied te vergroten. Om dit te ondersteunen, zouden er investeringen gedaan moeten worden in het routenetwerk en de aantakkingen op de omgeving.

De gemeente streeft naar een intensiever gebruik van de Koningin Emmaboulevard voor leisure-doeleinden en wil de bekendheid en toegankelijkheid van de militaire geschiedenis van Hoek van Holland bevorderen, teneinde nieuwe doelgroepen te bereiken.

Het is aan initiatiefnemers om met een daadwerkelijke invulling van een leisure-programma te komen.

Een wandelroute over de Koningin Emmaboulevard zou gekoppeld moeten worden aan routes door het Voorduin en langs de Berghaven richting het station en het dorp. Het Fort 1881 en de cultuurhistorische objecten in de omgeving trekken nog maar weinig bezoekers. In potentie zou het gebied drie doelgroepen kunnen bedienen, te weten:

- de bezitters van een camper die kortstondig willen overnachten;
- bezoekers met belangstelling voor militaire geschiedenis;
- gebruikers van het Koningin Emmapark die er willen picknicken of een kleinschalig evenement willen bezoeken of genieten van het uitzicht op de Waterweg.

4. Berghaven

Het faciliteren van het toeristisch medegebruik moet de Berghaven meer doen 'bruisen'. Het verbinden van de Koningin Emmaboulevard aan de Berghaven, ingevuld met een mix van bijvoorbeeld woningen, winkels en hotel, kan daarbij helpen. De Berghaven kan aantrekkelijker worden en een bijdrage leveren aan de aantrekkingskracht van Hoek van Holland als geheel. Dat kan onder meer door ondernemers meer ruimte te bieden om in en om de Berghaven evenementen te organiseren. Een aantrekkelijker gezicht te geven aan het dorp. Het opslagterrein van Rijkswaterstaat naast de Berghaven toeristvriendelijk in te richten en door de bouw van een hotel.

Er bestaan al jaren ideeën voor een jachthaven in de Berghaven. Rijkswaterstaat, evenals het Havenbedrijf, ziet risico's in de combinatie van pleziervaart en beroepsvaart die daar het gevolg van zouden zijn, en beraadt zich op een mogelijke nieuwe bedrijfsfunctie met duurzaamheid als thema.

De gemeente wil het dorp economisch meer laten profiteren van het toerisme door investeringen in verblijfsaccommodatie waar mogelijk te faciliteren. Uitbreiding en verbetering van verblijfsmogelijkheden in het dorp lijken zeker mogelijk, maar vergen 'maatwerk'.

Bij het faciliteren van investeringen in verblijfsaccommodaties in het dorp heeft de gemeente vooral een publiekrechtelijke rol, te weten het waar mogelijk verstrekken van de noodzakelijke vergunningen. Met betrekking tot de buitenruimte rond het station en de Berghaven speelt de gemeente een actieve rol bij de ontwikkelingen rondom de Hoekse Lijn. De Berghaven en de kades zijn eigendom van het Rijk en het Nederlands Loodswezen. De gemeente heeft niet het voornemen om de Berghaven van het Rijk te verwerven, maar wil wel met het Rijk het gesprek aangaan wat de mogelijke toekomstige ontwikkelingen kunnen zijn voor dit gebied. Mits passend binnen de normen voor milieu en veiligheid, is de gemeente bereid wijzigingen in het gebruik planologisch mogelijk te maken.

5. Schakel Oude Hoek en centrum

Met de komst van het nieuwe metrostation ontstaat een nieuwe 'entree'. Het centrum van Hoek van Holland kan dan meer profiteren van een toename van het toerisme in Hoek van Holland. Het aantrekkelijker maken van het centrum biedt ook mogelijkheden om passagiers van de Stenaline beter te bedienen. Voet- en fietsroutes tussen station en dorp moeten de onderlinge bereikbaarheid versterken.

Het oude NS-station is een belangrijk pand in dit gebied. Het was het enige station in Nederland waar men rechtstreeks vanaf de boot op de trein kon overstappen. Het was op een gegeven moment na Schiphol de belangrijkste passagiersterminal van Nederland, waar meer dan een miljoen passagiers per jaar passeerden. Het oude station blijft behouden en is eigendom van de NS. In het stationsgebouw, nu gebruikt door Stenaline, zouden bijvoorbeeld indooractiviteiten voor kleine kinderen gerealiseerd kunnen worden, of een hotel.

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om de relatie tussen station en centrum te versterken door gebruiksfuncties gekoppeld aan het nieuwe metrostation toe te voegen en te investeren in de kwaliteit van het openbaar gebied.

Een kwalitatieve verbetering van het aanbod aan verblijfsaccommodaties in het dorp kan worden gerealiseerd door hierin te investeren, door nieuw aanbod in de vorm van bijzondere of luxe B&B toe te staan of verblijf via Airbnb aan te bieden. Ondernemers zullen zelf plannen moeten ontwikkelen voor investeringen in verblijfsaccommodaties in het dorp.

Intensivering van het toeristisch gebruik van het centrum betekent dat er aandacht voor parkeeroplossingen moet zijn. De parkeergelegenheid bij de Fast Ferry was minimaal. Maar er zijn nieuwe P&R-mogelijkheden recent gerealiseerd.

Brinkplein kwalitatief verbeteren

Versterking van het centrumgebied door de Hoekse Brink sfeervoller te maken door de buitenruimte en gevels aan te pakken.

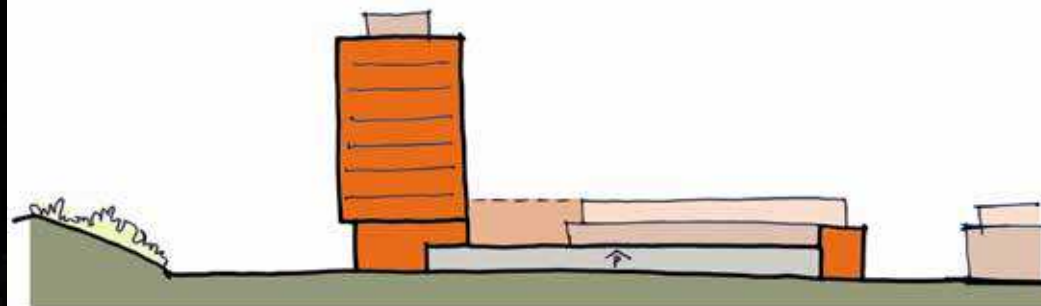
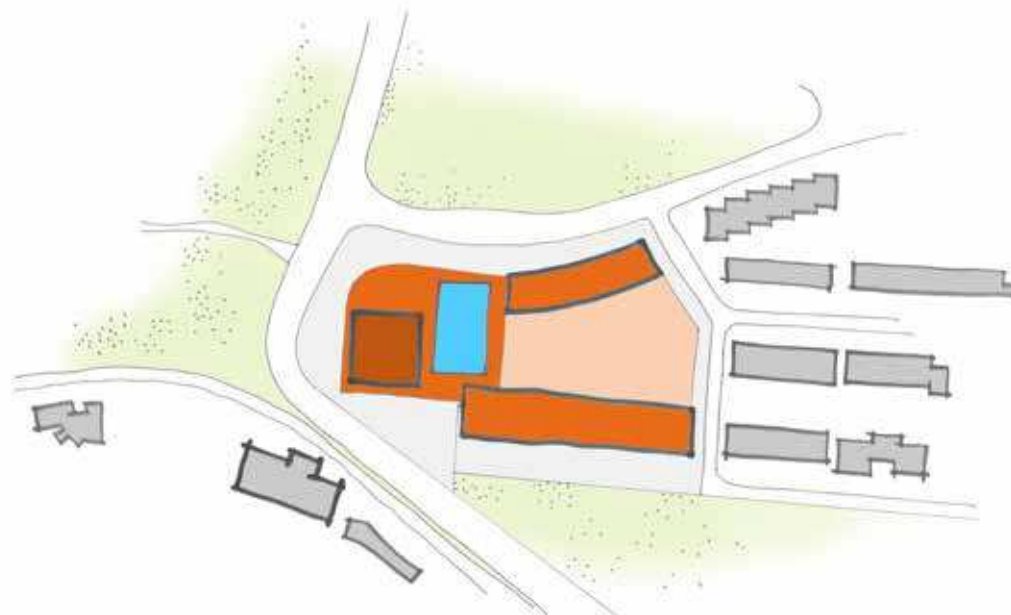
6. Langeweg

Op deze locatie is woningnieuwbouw met uitzicht op het Roomse Duin voorzien. De bebouwing zal in de toekomst een schakel zijn tussen Oude Hoek, de Waterweg en het centrum. Deze plek geeft Hoek van Holland de kans een nieuw gezicht naar de dijk te geven. De ruimtelijke ambitie voor deze opgave is een beeld van royaal, natuurlijk (duurzaam) wonen in de duinen/Binnenduinrand. Het wonen en mogelijk voorzieningenprogramma zijn vanuit het centrum tevens de entree naar het Roomse Duin. Daarmee heeft de bebouwing twee gezichten, één front naar de Langeweg en één front naar het Roomse Duin. Hierbij moeten in de vormgeving en inpassing de dijk en het Roomse Duin als een opgave beschouwd worden waarin dit gebied als parkrand en entree naar het Roomse Duin opgevat wordt. Voorzieningen in de plint ondersteunen deze entreefunctie.

De routes die vanuit het Roomse Duin komen, worden gecontinueerd in het plangebied en aangesloten op het omliggende langzaamverkeersnetwerk.

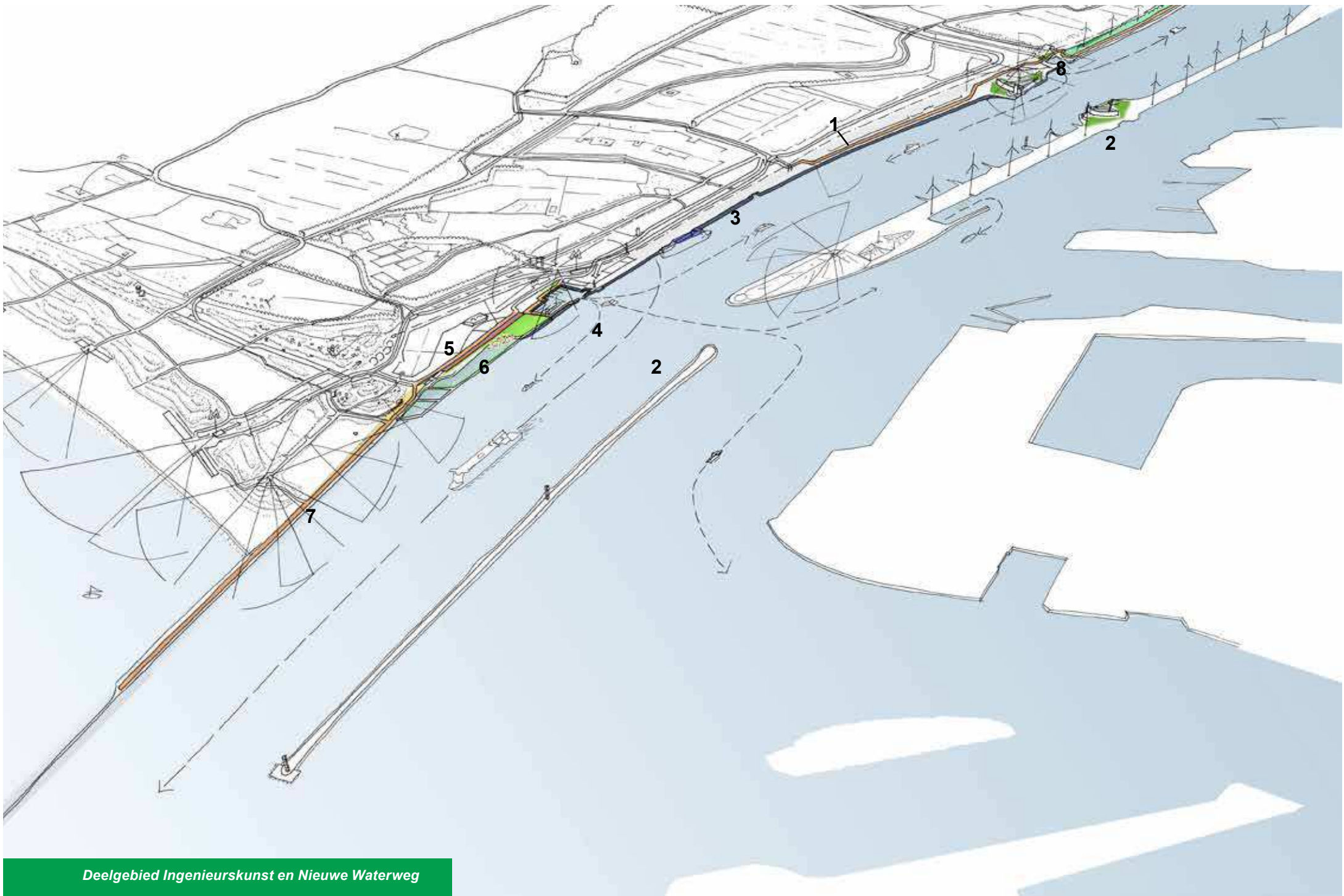
7. August Reitsma

Het voormalig natuurvriendenhuis August Reitsma biedt nieuwe toeristische kansen voor het dorp. Er kan gedacht worden aan een hotel en/of B&B.

DEELGEBIED Dorp				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
Unicum				
Planvorming restaurant Unicum-Expo	Eigenaar			
Hotel/vakantie- appartementen en appartementen/woningen in gebied Unicum en knoop Badweg/ Strandweg met zwembad/wellness en/of cultuurhuis	Gemeente en grondeigenaren		is opgestart	Nee
Berghaven				
Nieuwe serre Torpedoloods	Eigenaar		loopt	
Nieuwe functies in Berghaven	RWS			
Stationsgebied- Harwichknoop				
Ontwikkeling oude stationsgebouw haven	NS-Vastgoed			
Realisatie H6-weg	Gemeente		loopt	Ja
Realisatie Station Haven	Gemeente		loopt	Ja
Realisatie Plint met voorzieningen (wachtruimte, visboer, VVV, fietsvoorzieningen), stationsklok als kunstwerk en inrichting buitenruimte	Gemeente		planvorming loopt	Deels
Ontwikkeling nieuw Bertus Blik. Aanjager voor aanpak Brinkplein	WVH, Humanitas	Gemeente	planvorming loopt	
Buitenruimte Brinkplein	Gemeente			Nee
Overig				
August Reitsmahuis nieuw hotel	Gemeente, koper		planvorming loopt	Ja

Welke ambitie streeft de gemeente na, samen met partijen?

3.4 Ingenieurskunst en Nieuwe Waterweg

De activiteiten op en rond de Nieuwe Waterweg en de ingenieurskunst hebben aantrekkingskracht van zichzelf. Jaarrond zijn er mensen te vinden die zich vergapen aan de kolossale zeeschepen, de historische vuurtoren op de dijk, de Maeslantkering, de windmolens langs de Waterweg en het uitzicht op de Maasvlakte. Hier vertrekken vele boten van de Stenaline naar Engeland en komen veel toeristen vanuit Engeland in Nederland aan. De Waterweg fungeert als transportas voor schepen en de watertaxi. Actuele thema's als de zeespiegelstijging, de rivier als getijddepark, energietransitie en duurzaamheid komen samen. Wind, water en zon. Je kunt stellen dat een aantal van de belangrijkste duurzaamheidsthema's van Nederland in Hoek van Holland zichtbaar bij elkaar komt. Die functie is uniek. De toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht die uitgaat van de Waterweg-oevers wordt nog onvoldoende benut.

Ontwikkelmogelijkheden

Deelgebied Ingenieurskunst en Nieuwe Waterweg biedt verschillende ontwikkelmogelijkheden. Onderstaand een overzicht van reeds in gang gezette of geplande activiteiten.

1. Waterwegroute

De fietsroute van Rotterdam naar zee loopt langs de Waterweg (Waterwegroute). Het zicht op de Waterweg, de landtong Rozenburg en de Maasvlakte verandert continu en biedt daarmee een prachtige recreatieve route. De gemeente Rotterdam is voornemens een visiedocument (beeldkwaliteitsplan) op te stellen voor de oevers van Hoek van Holland langs de Waterweg, waarin onder andere wordt gekeken naar verblijfsplekken die aansluiten bij de karakterverschillen van de oevers.

2. Maeslantkering

Hoek van Holland profiteert nog nauwelijks van bezoekers aan de Maeslantkering. Arrangementen kunnen worden ontwikkeld en gepromoot waarbij fietsers en wandelaars naast een bezoek aan de Maeslantkering ook andere

toeristische attracties aandoen. Het idee is geopperd om het traject van de waterbus uit Dordrecht te verlengen naar Hoek van Holland Haven, met onder meer een tussenstop bij het Keringhuis.

3. Oevers en kaden

De beleving van de dynamiek van de Nieuwe Waterweg en alles eromheen kan worden versterkt door meer openbare plekken en uitzichtpunten te creëren. De gemeente ontwikkelt een visie/ beeldkwaliteitsplan waarin staat wat wel en niet wenselijk is langs de oevers van de Nieuwe Waterweg.

4. Watertaxi

Uitbreiding van het taxivaarnetwerk zou een prachtige toevoeging zijn. Bezoekers zouden dan op drie verschillende plekken op de boot kunnen stappen, of naar Rotterdam of naar de overkant (Pernis, Rozenburg en Maasvlakte). Er wordt onderzocht waar extra opstapplekken langs de Waterweg (Berghaven, Keringhuis, Koningin Emmaboulevard) mogelijk zijn.

5. Koningin Emmaboulevard

De Koningin Emmaboulevard is een bijzondere plek. De boulevard is de plek om vis te gaan eten en waar je vanuit je auto heerlijk kunt genieten van de Waterweg, de schepen en de Maasvlakte. Het is een geliefde plek voor eigenaren van campers en dagkampeers. Het park grenzend aan de boulevard kan wat meer voorzieningen (horeca, spelen) bieden.

6. Getijddepark, natuurvriendelijke oevers

Aan de Koningin Emmaboulevard is ruimte voor een getijddepark. Er zijn nog niet uitgewerkte plannen voor een nieuw te ontwikkelen getijddepark langs de oevers van de Koningin Emmaboulevard.

7. De zeekant

Het verbinden van verschillende uitzichtpunten, attracties en voorzieningen ontsluit de dynamiek van de Nieuwe Waterweg en de Ingenieurskunst voor het publiek. De gemeente streeft naar een nieuwe wandel- en fietsroute langs de Nieuwe Waterweg die de Koningin Emmaboulevard, het Verdedigingspark, het Groene strand en het strand/de pier met elkaar verbindt.

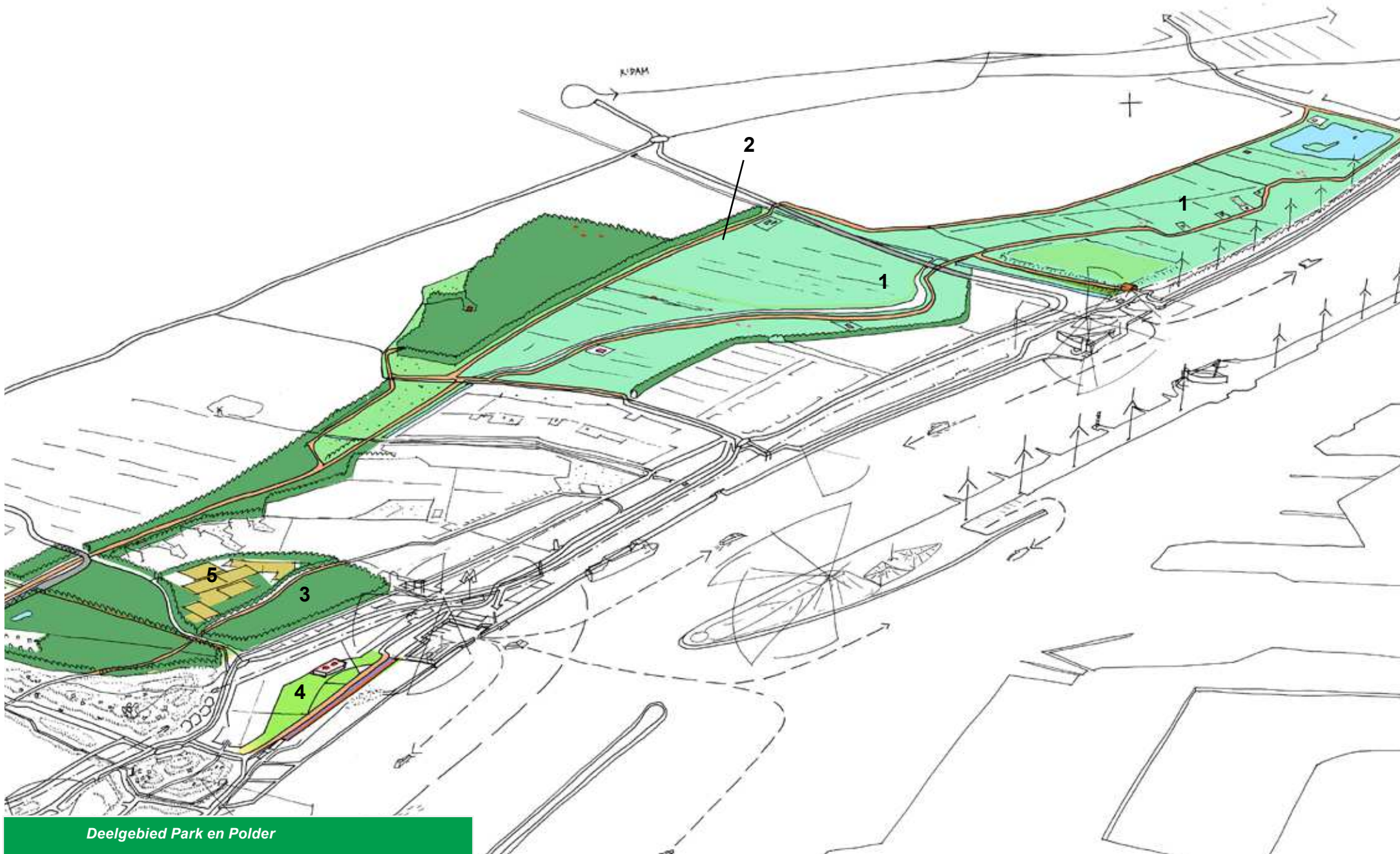
8. Icoon voor duurzaamheid: van wind, zon en water

De windmolens langs de Waterweg, het Oranjekanaal met gemaal, de Maeslantkering met bezoekerscentrum en uitzichtheuvel, en de fiets- en wandelroutes komend vanuit de Oranjevliet komen allemaal samen bij de Waterweg. Het is een prachtige plek om bezoekers aan de hand van de thema's wind, zon en water uitleg te geven over klimaatverandering, waterveiligheid en de duurzaamheidsambities die de gemeente Rotterdam en Hoek van Holland hebben.

Welke ambitie streeft de gemeente na, samen met partijen?

DEELGEBIED Ingenieurskunst en de Nieuwe Waterweg				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
Algemeen				
Visie (beeldkwaliteitsplan) opstellen voor de oevers van de Nieuwe Waterweg	Gemeente en initiatiefnemers			Nee
Onderdelen zijn o.a. visie/studie ten aanzien van plaatsing kunstwerken en landmarks langs de Nieuwe Waterweg (uitzwaai, korte kade) en inpassing zitplekken en verblijfsplekken	Gemeente		loopt	Ja
Nieuwe pier bereikbaar voor fietsers, wandelaars	Gemeente	RWS		Nee
Dorp				
Berghaven en watertaxi				
Watertaxi naar Landtong: is er een relatie (bootverbinding) te maken met EIC Mainport Rotterdam, in Rozenburg?				
Getijdenpark Koningin Emmaboulevard	Gemeente	RWS		Nee
Knoop Oranjekanaal- Maeslantkering				
Stimuleren samenwerking tussen Nieuw Keringhuis, initiatieven Oranjeheuvel, en initiatieven rondom Oranjekanaal om dit gebied als recreatieve knoop beter op de kaart te zetten: thema duurzame energie, zon, wind en water (zie ook park en polder)	Gemeente, initiatiefnemers en RWS	Gemeente, HHD, provincie ZH	op te starten	Nee
Nieuw Keringhuis (RWS) Herontwikkeling	RWS	Gemeente, HHD, provincie ZH	loopt	Nee

Deelgebied Park en Polder

3.5 Park, bos en polder

De tussen Hoek van Holland en Maassluis gelegen Oranjevouterpolder en Bonnenpolder verschillen landschappelijk sterk van andere delen van Hoek van Holland. Ze zijn vooral van betekenis voor kort verblijvende toeristen uit de regio die op zoek zijn naar rust en ruimte. In de zuidwestelijke hoek van de Oranjevouterpolder zouden leisure-faciliteiten kunnen worden gerealiseerd. Verder heeft de gemeente Rotterdam het voornemen om binnen Oranjevouter een aanzienlijk zonnepark te realiseren.

Voor elke toeristische investering in het gebied geldt dat het een kleinschalig agrarisch karakter moet hebben en de openheid van de polders geen geweld mag worden aangedaan. De randvoorwaarden zijn op hoofdlijnen vastgelegd in het vastgestelde 'Ontwikkelpun Oranjevouter'. Daarin zijn de mogelijkheden om het gebied economisch vitaler te maken en wordt het waardevolle polderlandschap beschermd. Niet alle aangedragen ideeën voldoen aan de randvoorwaarden. De realisatie van een groepsaccommodatie of (natuur)camping is wel passend.

Ontwikkelmogelijkheden

Deelgebied Park en polder biedt verschillende ontwikkelmogelijkheden. Onderstaand een overzicht van reeds in gang gezette of geplande activiteiten.

1. Polders

De polders bieden mogelijkheden voor recreatieve en ecologische verbindingen tussen de kust en Midden-Delfland. Inwoners van omliggende gemeenten krijgen hiermee meer ruimte voor recreatie en natuurbeleving. De gemeente wil recreatieve routes verbeteren, biodiversiteit versterken, agrarisch ondernemerschap meer ruimte geven en het imago van de polder versterken. Voor het investeren in en exploiteren van commerciële agrarische of recreatieve voorzieningen nodigt de gemeente

nadrukkelijk andere partijen uit om met initiatieven te komen.

Er is sprake van diverse routes die we meer op de kaart gaan zetten: Dorproute, Polderroute en Waterwegroute. In de Oranjevouterpolder zijn inmiddels al verschillende fiets- en wandelroutes gerealiseerd. In 2017 is een nieuwe brug gerealiseerd die het mogelijk maakt om vanuit de polder op een makkelijke en snelle manier naar de Maeslantkering te gaan.

De polder gaat over aan de noordzijde in de Staelduinse bossen met volop recreatieve waarde. Dit gebied zou verder uitgebreid worden met bijvoorbeeld horecavoorziening, theehuis en natuurspeelplekken. Het ligt nu vrij geïsoleerd en het zou kansen bieden dit bos meer te verbinden met de omliggende landschappen (duinen en strand en polder) maar ook met het dorp.

2. Bunkers in het polderlandschap

De bunkers, tankgracht en andere militaire relictten worden gelinkt aan het Verdedigingspark. Informatie over de objecten wordt ter plekke verstrekt (informatieborden). Routes langs militair erfgoed wordt ook voor de polder gemaakt. De bunkers in het polderlandschap kunnen specifieke functies krijgen.

Parken

In het dorp zijn diverse parken: sportparken en parken.

3. Roomse Duin

Park gelegen dicht bij het dorp. In de toekomst zal er voor het beheer samen met de Stichting Duinbehoud naar extensievere vormen gekeken worden. Met de stichting Duinbehoud en het Zuid-Hollands Landschap is het streven het accent vanuit beheer voor dit park meer te leggen op natuurontwikkeling en versterken van de natuurbeleving. Dit biedt kansen voor de natuurgenieters!

4. Koningin Emmapark

Het Koningin Emmapark ligt dicht bij het Fort en de Waterweg en kan worden meegenomen als locatie voor de programmering van festivals. Daarnaast is uitbreiding met horeca en faciliteiten voor dagrecreatie mogelijk.

5. Sportvoorzieningen en verenigingen

In Hoek van Holland zou het ontwikkelen van meer sportfaciliteiten welkom zijn en heeft het daarmee de toerist vier seizoenen iets te bieden. Gedacht kan worden aan een skeelerbaan gecombineerd met de ijsbaan, uitbreiden van de jeu de boule-baan met andere indoorsporten, een zwembad dat een grote wens is en bezoekers het hele jaar door iets te bieden heeft. Daarnaast kunnen deze faciliteiten ook voor de regio een prachtige welkome aanwinst zijn.

DEELGEBIED Park en polder				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
MTB-route Oranjebonnen	Initiatiefnemers		loopt	
Plaatsing overdekte bovendek en opening brug over spoor Oranjebonnen	Gemeente		loopt	Ja
Aanleg en verbetering van diverse wandel- en fietspaden	Gemeente		nog op te starten	Nee
Afmaken recreatieve en ecologische routes in de Oranjebonnen	Gemeente		nog op te starten	Ja
Nieuwe natuur voor recreatie	Initiatiefnemers			
Aanvullend recreatief programma, nieuwe initiatieven	Initiatiefnemers			
Water toegankelijk maken voor recreatie	Initiatiefnemers			
Fietsknooppunten-netwerk uitbreiden	Gemeente		nog op te starten	
Oranjeheuvel: verschillende initiatieven (evenementen, zonnepanelen, MTB- parcours, voedselbos) samenbrengen, beleven duurzaamheid. Zie ook Ingenieurskunst, ontwikkelen knoop Nieuw Oranjekanaal en Nieuw Keringhuis	Initiatiefnemers	Gemeente		
Bestemmingsplan opstellen en vaststellen	Gemeente		voorbereiding loopt	Ja

Welke ambitie streeft de gemeente na, samen met partijen?

4. Van ontwikkelperspectief naar uitvoering

Marketing en promotie

Voor de ontwikkeling van Hoek van Holland tot vierseizoenenbadplaats zijn productontwikkeling en stevige promotie en marketing noodzakelijk. Deze promotie en marketing moeten primair gericht worden op trekken van diverse doelgroepen, maar vooral de categorie 'levensgenieters' (zie ook hoofdstuk 1) uit Rotterdam en ver daarbuiten. De gemeente Rotterdam heeft de regie over de marketing en promotie. Sinds 2017 is de VVV Hoek van Holland onderdeel van Rotterdam Partners. In Hoek van Holland kan dan de promotie van Rotterdam en de regio plaatsvinden. De promotie omvat alle in dit document genoemde aspecten van de toeristische aantrekkingskracht en de bereikbaarheid van Hoek van Holland. De organisatie

van marketing en promotie moet gereed zijn op het moment dat de lightrail tot aan het strand gaat rijden.

Imagoverandering

Dit document is geen blauwdruk voor de toekomst. Sommige van de hier aangehaalde ideeën zullen niet slagen, andere ideeën zullen later ontstaan. Maar met dit document in de hand en het benutten van nieuwe kansen kan het imago van Hoek van Holland als badplaats veranderen.

Met alle betrokkenen zetten we Hoek van Holland binnen nu en vijf jaar meer op de kaart als badplaats waar natuur

en landschap, de aanwezigheid van een bijzondere militaire geschiedenis en de zichtbaarheid van ingenieurskunst in al hun facetten bij elkaar komen. Nieuwe private investeringen kunnen op deze thema's voortborduren.

De gemeente Rotterdam wil private initiatiefnemers, ondernemers en inwoners uitnodigen om samen met de gemeente kleine, tijdelijke evenementen of initiatieven te ontwikkelen en uit te werken, met als doel de belangstelling voor Hoek van Holland te stimuleren. Hoek van Holland is een plek waar meer mogelijk is en kansen en ambities verder reiken dan alleen een bezoek aan het strand of de Pier.

Prioritering

Met dit toeristisch-recreatief ontwikkelperspectief wil de gemeente Rotterdam een nieuwe impuls geven aan de dialoog met betrokken partijen over de toekomst van Hoek van Holland. Inwoners van Hoek van Holland hebben onder meer gewaarschuwd voor te snelle en te massale ontwikkelingen. De sturingsmogelijkheden voor de gemeente zijn gering. Desalniettemin is in hoofdstuk 4 een voorzet gegeven met een overzicht van activiteiten, evenals in de activiteitenmatrix per deelgebied. Deze activiteitenmatrices zijn in beweging. De matrices kunnen door partijen aangevuld worden en activiteiten kunnen geschrapt worden indien deze uiteindelijk niet haalbaar blijken.

Ontwikkelingsstrategie en financiering

De rol van de gemeente in de toeristische ontwikkeling is niet een allesomvattende, sturende en controlerende rol. Met dit document geeft de gemeente aan welk ontwikkelperspectief zij voor zich ziet. Voor de realisatie van dit perspectief is zij deels zelf aan zet, maar deels ook afhankelijk van derden. De gemeente heeft soms een voorwaarden scheppende en faciliterende rol en soms is zij initiatiefnemer.

Er zal altijd sprake zijn van maatwerk per project. Er is geen eenduidige manier van financieren. Dit maatwerk is onder andere afhankelijk van de omvang van een project (kunstwerk in de buitenruimte, aanleg weg, bouw hotel), wie de eigenaar is van de grond en wie de initiatiefnemer. Welke subsidies zijn er beschikbaar. Welke financieringsconstructies kunnen er opgesteld worden.

Er zijn verschillende samenwerkingsverbanden mogelijk, zoals joint ventures, PPS'en en concessies. Partijen staan in principe op gelijke voet met elkaar en moeten in overleg tot een gezamenlijke oplossing komen. Partijen brengen posities in (grond, kapitaal, arbeid) en maken afspraken over de rolverdeling ten aanzien van de grond- en vastgoedexploitatie en de bijbehorende winst- en risicoverdeling.

Daarbij moet er ook aandacht zijn voor de zogenaamde Gebiedsontwikkeling nieuwe stijl of 3.0. Deze is gericht op een andere manier van waardecreatie bij een project, waarbij bijvoorbeeld de exploitatiefase ook betrokken wordt bij het project en waarbij er sprake is van ketenverlening en/of ketenverbreding. Maatschappelijke trends van participatie en duurzaamheid worden erbij betrokken.

In de praktijk is het aangaan van een samenwerkingsverband complexer naarmate met meerdere, wisselende, private en/of publieke partijen moet worden samengewerkt, de samenwerking in de tijd langer duurt en geografisch gezien een groter en multifunctioneler gebied omvat.

Participatie belanghebbenden

Het voorliggende ontwikkelperspectief is mede opgesteld op basis van werksessies met burgers, ondernemers, studenten en onderzoekers en vertegenwoordigers van verschillende overheidsorganisaties. Een belangrijke 'boodschap' die aan deze werksessies kan worden ontleend, is dat het zeer zinvol is om, vooruitlopend op formele vergunningprocedures, initiatieven met deze stakeholders te bespreken. Dit lijkt wellicht een overbodige en onnodig tijdrovende actie, maar hiermee kan de initiatiefnemer worden behoed voor teleurstellingen.

Initiatiefnemers worden uitgenodigd met hun plan contact op te nemen met de gebiedsaccountmanager voor Hoek van Holland. De gebiedsaccountmanager begeleidt de initiatiefnemer naar de relevante overheidsinstellingen en vraagt de gebiedscommissie om het initiatief te bespreken met relevante stakeholders uit Hoek van Holland. De langs deze weg verkregen reacties op het initiatief hebben overigens geen formele status.

Uitvoeringsprogramma

Vanuit de gemeente zullen de genoemde activiteiten zoveel als mogelijk worden opgenomen in bestaande programma's van de gemeente. Daarnaast wordt er gewerkt aan een programma Kleine Kernen. Uitvoering van projecten van de gemeente op de korte termijn zal binnen deze programma's plaatsvinden.

De gemeente zal in 2019 een Stedelijke Visie Toerisme opstellen. Zowel externe als gemeentelijke initiatieven worden hierop getoetst. Voor de realisatie van de projecten werken de clusters Stadsontwikkeling, Stadsbeheer, Maatschappelijke Ontwikkeling, Directie Veilig en het gebied samen om de programmadoelen te realiseren.

HOEK VAN HOLLAND Vierseizoenenbadplaats				
Ambitie	Actiehouder	Samenwerking met partijen	Stand van zaken	Gemeentelijke financiële middelen beschikbaar?
Algemeen				
Doorgaan met een professionele promotie en marketingcampagne	Rotterdam Partners		loopt	Ja
De geschiedenis: het boeiende verhaal van HvH over hoe mensen, verhalen en bestaande objecten de ontwikkeling van HvH vertellen	Gemeente Rotterdam en Rotterdam Partners			Nee
Het metropoolstrand: samenwerkingsverband met de andere kust-gemeenten en eigenaars/ beheerders versterken met als doel te komen tot een gezamenlijke visie (de Gebiedstafel Delflandse Duinen met subsidie van de PZH, Uitvoeringsprogramma Groen)	Dunea	Provincie ZH		
Camperparkeerplaatsen: evaluatie proef en pva realisatie camper-parkeerplaatsen in HvH	Gemeente		evaluatie uitvoeren en zoeken naar budget voor uitbreiding	Nee
Kunst in openbare ruimte: visie op de inpassing van kunst en monumenten in de openbare ruimte	Gemeente		loopt	Ja
Verkeerscirculatieplan	Gemeente		loopt	Ja
Parkeerplan	Gemeente		op te starten	Ja
Uitvoering verkeerscirculatieplan en parkeerplan	Gemeente		eerste maatregelen worden genomen	Deels
Aanleg en verbetering van diverse wandel- en fietspaden	Gemeente			Nee
Ontwikkeling gebied ten noorden van Recreatieoord	Gemeente			Nee
Aanpak strandboulevard	Gemeente			Nee
Museumkalender				
Activiteitenkalender				
Strandkalender				
Vanaf metro historische wandeling	RET en gemeente			Nee

BIJLAGE 1

Economische Onderbouwing

Mogelijke economische impact verblijfsrecreatie

Inleiding

Ruwe schattingen, eerste indruk

In Hoek van Holland spelen diverse plannen, initiatieven en ideeën om de badplaats verder te ontwikkelen. Verblijfsaccommodaties en horecavoorzieningen spelen hierin een belangrijke rol. Behalve dat zij de mogelijkheden voor recreanten en toeristen vergroten, zorgen zij ook voor werkgelegenheid en bestedingen in de lokale economie. Deze paragraaf bevat een ruwe schatting van de mogelijke economische effecten van nieuwe ontwikkelingen in termen van werkgelegenheid en bestedingen van de gedachte en geprojecteerde nieuwe ontwikkelingen in het Toeristisch-Recreatief OntwikkelPerspectief (TROP).

Het doel is om een eerste indruk te krijgen van de mogelijke effecten op de lokale economie.

De nieuwe ontwikkelingen en plannen die in deze paragraaf voorbijkomen bestaan uit plannen, initiatieven en ideeën, kortom, rijp en groen door elkaar. Voor sommige ontwikkelingen is al een ontwikkelaar/investeerder, andere zijn niet veel meer dan een idee. Ook de haalbaarheid/marktpotentie is in veel gevallen nog niet onderzocht. Het gaat in deze paragraaf dus om de vraag: 'Wat als deze voorzieningen er zijn en stel dat ze bedrijfsmatig een succes zijn?' De vraag of ze een succes kunnen worden wordt in deze paragraaf dus niet behandeld.

In veel gevallen is nog niet bekend hoe groot en/of van welke kwaliteitsklasse de betreffende voorziening precies zal kunnen worden. Daarom is overal uitgegaan van gemiddelde waarden en niveaus. We moeten dus een flinke slag om de arm houden bij deze berekeningen die gebaseerd zijn op standaardgetallen en voorbeelden elders van gerealiseerde voorzieningen.

De belangrijkste aannames waarmee gerekend is zijn, een bezettingsgraad van 65% van de tijd (een getal dat vaak wordt gezien als de bezetting die moet worden gehaald om rendabel te zijn). Bij de recreatiewoningen in het verblijfsrecreatiepark in de ZW-hoek gaan we uit van een mix van grootte van de woningen variërend van 4 tot en met 16 persoons, met een gemiddeld aantal bedden van 6,4 per woning.

Bij alle recreatiewoningen gaan we ervan uit dat gemiddeld 60% van de aanwezige bedden in een woning tijdens een boeking beslapen worden (in veel gevallen zal de groepsgrootte kleiner zijn dan het aantal bedden). Voor de hotelkamers gaan we eveneens uit van een bezetting van 65% van de tijd en een gemiddelde van 1,6 personen per kamer. Het is goed mogelijk dat een hotel of verblijfsrecreatievoorziening een hogere bezetting haalt bij een (zeer) succesvolle exploitatie, maar hier is bij de berekeningen geen rekening mee gehouden.

Bestedingen in de lokale economie

Verblijfsrecreatie draagt dankzij de aanwezige bezoekers, bij aan het draagvlak van winkels en horeca in het dorp. Omdat veel winkels de afgelopen jaren te maken hebben gehad met een sterke afname in bestedingen is niet te verwachten dat de toevoeging van recreatiewoningen onmiddellijk zal leiden tot een waarneembare stijging van het aantal arbeidsplaatsen in de winkels en de horeca. Wel zal het draagvlak en dus de bestaanszekerheid worden verhoogd omdat er een bijdrage aan de omzet wordt geleverd. Juist ook op de rustige dagen als de grote stromen dagtoeristen weg blijven zal de verblijfsrecreatie zorgen voor merkbaar en essentieel draagvlak.

Volgens het impactmodel van de RECRON (de grootste belangenorganisatie van verblijfsrecreatieondernemers in Nederland) besteedt een verblijfsrecreant zo'n 33 euro per dag in de lokale economie, dus naast de kosten voor verblijf. Dit bedrag hebben wij hier ook als basis genomen, ook al zullen de bestedingen afhankelijk zijn van de mogelijkheden om dit bedrag passend bij ieders behoefte te kunnen besteden.

De plannen in Hoek van Holland en hun effecten op werkgelegenheid en bestedingen in de lokale economie

Het TROP kent een aantal initiatieven, van groot tot klein, in het kader van de verblijfsrecreatie. Deze zijn weergegeven in de volgende tabel en zijn voorzien van schattingen van arbeidsplaatsen (schoonmaak, beveiliging, onderhoud, beheer, retail, horeca en entertainment) en bestedingen in de lokale economie door verblijfs gasten.

MOGELIJKE ECONOMISCHE IMPACT VERBLIJFSRECREATIE HOEK VAN HOLLAND (VOLGENS EERSTE RUWE SCHATTING)				
Programma	Verblijfs- accommodatie	Overig	Arbeidsplaatsen in fte (directe werkgelegenheid) (ruwe schatting)	Jaarlijkse bestedingen in de lokale economie door verblijfgasten
Zuidwest variant 'groot'	250 chalets 100 hotelkamers	Restaurant-café	57	€ 7,6 miljoen
Zuidwest, variant 'medium'	125 chalets 50 hotelkamers	Restaurant-café	29	€ 3,8 miljoen
Infocentrum Hoge duin uitzichtlocatie	6 luxe suites	Bezoekerscentrum, (dag) horeca	1 (suites) 3 à 4 (horeca)	€ 0,1 miljoen
Landal op het strand (gerealiseerd)	74 4- persoons chalets		6 à 8	€ 1,4 miljoen
Zeeplein (slapen bij de strandwachter)	6 kamers in mini-hotel		1	€ 0,1 miljoen
Voorduin of Vineta slapen in de bunker	5 kamers (bijz. verblijf)		1	€ 0,1 miljoen
Kruising Strandboulevard- strandweg	20 hotelkamers	Restaurant	3 (hotelkamers) 5 (restaurant)	€ 0,3 miljoen
Hotel op Unicumlocatie	50 hotelkamers	Restaurant-café	11	€ 0,7 miljoen
Berghaven	50 kamers	Restaurant	11	€ 0,7 miljoen
Uitbreiding Recreatieoord	100 chalets 4-6 (B&B klein)	-	15	€ 2,2 miljoen
August Reitsma (voormalig Nivon- huis)	25 hotelkamers		4	€ 0,3 miljoen
Totaal bij Zuidwest variant 'groot'			119	€ 13,4 miljoen
Totaal bij Zuidwest variant 'medium'			91	€ 9,6 miljoen

Zuidwesthoek

Voor de Zuidwesthoek zijn twee alternatieve varianten weergegeven. In de variant 'groot' is uitgegaan van 250 recreatiewoningen en een hotel met 100 kamers. Indien dit complex succesvol wordt geëxploiteerd wordt het aantal arbeidsplaatsen, omgerekend naar fte, ruwweg geschat op 57 en zal er sprake zijn van € 7,6 miljoen aan bestedingen in de lokale economie. De medium variant voor de Zuidwesthoek heeft

grofweg de helft van de capaciteit in aantallen recreatiewoningen en de helft van het aantal hotelkamers. Bij beide plannen is uitgegaan van dezelfde kwaliteitsklasse/formule en gemiddelde grootte. Daarmee zullen de economische effecten van het alternatieve variant grofweg de helft zijn van die van de variant 'groot' dus zo'n 29 fte en € 3,8 miljoen aan bestedingen. Daarbij is uitgegaan van een bezettingsgraad benodigd voor een haalbare exploitatie. Zoals gezegd is daarmee de vraag of ze markttechnisch ook haalbaar zijn niet beantwoord, maar slechts een aanname.

Totaal aan arbeidsplaatsen en bestedingen overige plannen/initiatieven

De andere plannen/initiatieven/ideeën voor toeristische ontwikkelingen in het plan-gebied (buiten de zuidwesthoek) en inclusief de al gerealiseerde Landal woningen op het strand, zijn volgens een zeer grove schatting en uitgaand van de aantallen kamers/eenheden zoals vermeld in de volgende tabel goed voor zo'n 62 fte's en 5,8 miljoen euro aan bestedingen in de lokale economie. Daarbij is uitgegaan van een bezettingsgraad benodigd voor een haalbare exploitatie. Zoals gezegd is ook hier de markttechnische haalbaarheid een aanname.

Wellnessvoorziening

De economische effecten van een mogelijke wellnessvoorziening op de Unicumlocatie of op het Voorduin, zijn niet meegerekend, aangezien niet bekend is hoe groot deze voorzie-ning zou zijn. Zoals gezegd is het belangrijk dat er voldoende gevarieerde mogelijkheden zijn voor de verblijfgasten om in de lokale economie te besteden. Een wellnessvoorzie-ning met zwembad zou daar zeker aan bijdragen.

Disclaimer:

Deze verkenning is gemaakt door Jan Oosterman (Oosterman Vrijetijdszaken). De verkenning heeft in kort tijdsbestek plaatsgevonden en is bedoeld om een eerste impressie te krijgen van mogelijke economische effecten van geprojecteerde voorzieningen

BIJLAGE 2

Visiekaart Zuid-West 2017

BIJLAGE 3

Perspectiefkaart 2016

cruciale plek

belangrijke plek

BIJLAGE 4

CV

Waardering landschap

Waardering Nieuwe Waterweg

Waardering bunkers en stellingen

- 1. Vineta
- 2. M.A.A. 205
- 3. Münze
- 4. Nordmole
- 5. August Reitsmahuis
- 6. Hertog Albrechtshof
- 7. Troposcatter
- 8. Fort aan de Maas

Waardering dorp

- duinen en strand
- haakwal
- Hoekse Bosjes
- Staelduinse bos
- Koningin Emmaboulevard
- kampeerterreinen
- spoorlijn
- 1. Fort aan de Maas
- 2. Oude Hoek
- 3. Nieuwe Hoek
- 4. tracé tramlijn
- 5. tracé werkspoor
- 6. Noorderpier
- 7. Atlantikwallmuseum
- 8. Jan Lels Museum
- 9. Kustverlichtingsmuseum
- 10. De Zeetoren
- 11. Halte Hoek v Holland Haven
- 12. Halte Hoek v Holland strand
- verdwenen onderdelen:
- 13. kampeerterrein
- 14. Rotterdamse Vakantieschool
- 15. Zeehospitium St. Jozeph
- 16. paviljoen Rotterdam aan Zee

Waardering kust en toerisme

Synthese

Bijlage cultuurhistorie

Dankzij zijn strategische ligging kon Hoek van Holland de afgelopen twee eeuwen rekenen op de aanleg van een fiks aantal fortificaties en uitkijkposten. Met twee belangwekkende 'monumenten' als het Fort 1881 en de Atlantikwall en andere objecten kan de geschiedenis van verdedigingswerken worden verteld en beleefd. Ook landmarks als de troposcatter en de zeetoren maken het verleden in het landschap zichtbaar.

'De specifieke identiteit van elke kustplaats versterken bij ontwikkeling en herstructurering' - dit is de koers voor de Hollandse kust in het Masterplan Kunst en Erfgoed in opdracht van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (2014), zie beelden pagina 78, 79. Het masterplan biedt een langetermijnvisie en een denkrichting over de manier waarop kustversterking en ruimtelijk-economische opgaven kunnen worden ingezet om de gebiedsidentiteiten langs de kust te versterken. Het masterplan illustreert met een ontwerpverkenning hoe bij de verdere ontwikkeling van Hoek van Holland de eigenheid van de kustplaats met zijn maritieme en stoere karakter - identiteit van Verdedigingsbaken - verder versterkt kan worden: het Verdedigingspark.

De gemeente Rotterdam, de provincie Zuid-Holland en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben samen de Cultuurhistorische verkenning geïnitieerd. De resultaten van de eerste fase van deze verkenning zijn in het eerste kwartaal van 2017 openbaar gemaakt. Deze brengen inzicht in de ontwikkelingsgeschiedenis, de karakteristieken en de bijzondere waarden van en in het gebied. De gebiedskarakteristiek is ontrafeld aan de hand van vijf thema's: 1) Het landschap, 2) De Nieuwe Waterweg, 3) De bunkers en stellingen, 4) De kust en het toerisme, 5) Het dorp. Hoek van Holland biedt een unieke combinatie van verschillende landschapssferen en tegelijkertijd een confrontatie van verschillende werelden zoals nergens anders in Nederland.

Er is in november 2017 een extra kaart toegevoegd met daarop de aanbevelingen. De aanbevelingen die raakvlakken hebben met dit perspectief, zijn opgenomen.

BIJLAGE 5 Wensen en inzichten opgehaald in 2015

Gebied	Verblijf	Leisure	Gemeentelijke opgave
Zuid-West 'in de natuur'		Funshoppen Zeeplein (bij aanleg eindstation). Meer diversiteit en kwaliteit horeca/strandpaviljoens.	Verbindingen (lightrail, doortrekken H6weg). De uitstraling van de toegangswegen verbeteren en openbare ruimte op orde brengen. De Pier (het Noorderhoofd) opknappen. Wandel- en fietsverbindingen verbeteren en uitbreiden. Komst Lightrail: Parkeren onderzoeken, parkmanagement onderzoeken. Vervoersstromen onderzoeken (RET).
Knoop Badweg/Strandweg incl Unicum 'Hart tegen de duinen'	Kleinschalig tot middelgroot hotel i.c.m. vakantieappartementen (een aparthotel).	Zwembad, wellness, sauna, fitness. Landmark. Cultuurhuis.	Verbindingen (lightrail, doortrekken H6weg). Blijf werken aan Rode Draad. Verbeter de uitstraling van de toegangswegen. De openbare ruimte op orde brengen. Wandel- en fietsverbindingen verbeteren en uitbreiden.
Fort 1881, Marechaussee-gebouw, Emmaboulevard 'Het Garnizoen'	Camperplaatsen. Emmaboulevard. Hertontwikkeling Marechausseegebouw.	Evenementen Emmapark (food, picknick, bbq).	Verbinden wandelroute Emmapark aan het Voorduin en strand. Rode Draad: route over Emma-boulevard moet gekoppeld worden aan Havenweg en Stationsweg langs de Berghaven. Fort: toegankelijk vanaf de Emmaboulevard.
Zeetoren, Helmweg en Rechtestraat en Stuifkenszand 'Buiten bezig'	Water- en beachsportcentrum (strand, duinovergang). Camperplaatsen. Slaapfaciliteiten voor groepen. Goedkoop overnachten . Kamperen bij strandovergang Rechtestraat. Stuifkenszand: Niets doen.	Meer en diverser Sportaanbod. Vooral beachsporten, in en outdoor. Profilering. Natuureducatie. Natuuractiviteiten. Stuifkenszand: Niets doen.	Verder op orde brengen Recreatieoord +camperplaatsen Vanaf doorgaande fiets/wandelroutes een rechtstreekse verbinding naar de Zeetoren. Toegankelijkheid voor (water)sporters verbeteren.

Gebied	Verblijf	Leisure	Gemeentelijke opgave
Vinetaduin, Vafamil ‘Verborgen schatten’	Unieke, bijzondere camping/Glamping. Bunkers geschikt maken als vakantiewoning. Camperplaats.	Openstellen bunkers en geschiedenis zichtbaar maken Bunkers andere functie geven (bioscoop, spelen).	Bewaken unieke en bijzondere plek.
Het centrum, Stationsgebied, Berghaven ‘Uit en toch thuis’	Verbeteren kwaliteit bestaand accommodaties. Stimuleren B&B en Airbnb.	Toevoegen horeca. Funshoppen. Landmark. Evenementen in Berghaven. Herontwikkelen stationsgebouw voor kinderactiviteiten indoor.	Kan opslagterrein van Rijkswaterstaat verplaatst worden naar Maasvlakte? Uitstraling en verbinding met het centrum verbeteren.
Oranjebonnen ‘De paden op...’	B&B, trekkershutten, een kleinschalig bungalowpark en/of camping.	Verkoop streekproducten, paardenhufkarexcursies, uitkijktoren, blote voetenpad. (Belevings-) kinderboerderij, speeltuin, kano-verhuur, zorgboerderij; agrarisch kinderdagverblijf, paardenstallen, kleine commerciële visvijver; outdooractiviteiten, trouwlocatie.	Een netwerk van (te verbeteren en nieuwe) recreatieve routes voor wandelaars, fietsers en ruiters; Ecologische verbindingen ten behoeve van de diversiteit van fauna en flora.
Overig	Slapen in Nieuwlandsemolen. Verblijf mogelijk maken op de Landtong van Rozenburg.	Sportvoorzieningen in het Dorp aanbieden aan toeristen. Vervoer over water vanuit Dordrecht. Citytrips naar Rotterdam. Een strandtrein (hop on hop off). Fietsverhuur bij eindstation. Connectie met (streek-producten uit) Westland.	Marketing en promotie; Parkeren en beheren.
Tijdelijke initiatieven (placemaking)	Kamperen in de duinen (Vinetaduin/Zuid-West/Rechtestraat/ Kon. Emmaboulevard, Noorderhoofd, Berghaven).		

